Leto IV., štev. 278 | V Ljubljani, torek dne 27. novembra 1923 | Poštnina pavšalirana. | Cena 1·50 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane mesečno 12·50 Din
za inozemstvo 25·— „
neobvezno
Oglasi po tarifu.
Uredništvo:
Miklošičeva cesta st. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. st. 54. Telef. st. 36.
Podružnice:
Maribor, Barvarska ul. 1. Tel. st. 22.
Celje, Aleksandrova c.
Račun pri poštn. ček. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 26 novembra.

Plenum finančnega odbora razpravlja te dni o državnem proračunu. Vlada pritiska na vse načine, da bi se debata končala čim preje in da bi tudi plenum zbornice še v decembru odobril budžetni predlog. Niti v vladnih krogih ne zanikajo, da je proračun slab. V odsekih, kjer je moral prestati težko kritiko, se je le malo izboljšal. Vsebinskim nedostatkom se pridružuje tudi tehnična pomanjkljivost. Proračun je nedosledno in vsled tega popolnoma nepregledno urejen. Nekatera ministrstva so namreč opustila budžetiranje po pokrajinah, druga pa ne.

Vprašanje nerazmerne davčne obremenitve pokrajin je političnoprašanje prvega reda. Nejasnost, ki jo je zasejal način budžetiranja, se hudo maščuje na državi. Državni interes bi zahteval predvsem popolno jasnost. Zaključni računi za pretekla leta še niso predloženi, proračun pa je izdelan nedosledno. Vsled tega ob silnem pritisku davčnih bremen vse pokrajine druga drugi očitajo, da plačajo premalo.

Ta občutek je ena izmed težkih obremenitev državne zavesti, kajti v mladih državah slabiči vsako krivico plačujejo z odporom proti državni ideji. Pravična vlada bi torej morala dopustiti povsem polno luč v svoje račune, da razžene pretirane dolžitve.

Klerikalci, ko branijo svojo zavoženo politiko, ki zanjo račun plačuje naš davkoplačevalec, so poskusili obrniti pozornost od sebe s tem, da širijo, da davke plačujejo le Slovenci, Srbi pa nič. Pri tem so naši tigri pozabili, da le sebe po zobeh bijejo, ker ima 21 poslancev Slovenije tako žalostne uspehe. Vrhu tega so postopali skrajno površno: pisali so najprej, da celokupno davčno breme Slovenije znaša 500 milijonov dinarjev t. j. 1/20 državnih dohodkov, ko smo jih na rahlo opozorili, da so jo zavozili, so po kratkem žongliranju smelo postavili trditev, da Slovenja plačuje vseh davkov in drugih dajatev državi 1·5 milijarde dinarjev. Številka, postavljena v javnost brez temeljitega študija, se maje z vseh strani. Je pa tudi nemogoče kaj čisto zanesljivega izračunati. Tako n. pr. je res, da Slovenci pojemo več sladkorja kakor drugi in torej kot konsumenti sorazmerno večji del njegove trošarine plačujemo. Ogromna postavka med dohodki je monopol, ki kaj energično pritiska tobakarje. Zdi se nam, da Slovenci pri duhanu vendarle nekoliko zaostajajo za istočnimi brati, ki v cigaretah precejšnje milijone vplačujejo v državne blagajne. Direktni davki, ki nas najbolj bole, so nerazmerno malega efekta napram indirektnim. Pristojbine nesejo ogromno in seveda kulturnejše dele države, kjer je več prometa, zadenejo težje. Številka, ki so jo izračunali klerikalci, ko so čez noč poskočili od ½ milijona na 1½ milijona dinarjev, je pretirana, ob samih podatkih pa je sploh nemožno, povedati stvarno pravilno številko.

Mi smo ravno tako mnenja, da je davčni angažma Slovenije večji nego drugih pokrajin. To pa je predvsem zasluga davčne uprave, ki je pri nas ostrejša in gre bolj globoko. Lansko leto je demokrat dr. Kumanudi že predložil narodni skupščini zakon o popolnem izenačenju direktnih davkov in če bi naši klerikalci mesto praznega svojega avtonomističnega kričanja, mesto potov v Zagreb in komplotov z Radićem in podpisovanja Markovega protokola, osredotočili svoj napor na davčno vprašanje in na pravičen budžet, bili bi uspehi čisto drugačni.

Če pa bi ne bil še provedljiv enoten davčni sistem, pa bi brez dvoma bila provedljiva ideja kontingentne reparticije glavnih davkov na pokrajine. Vseučiliški prof. dr. Eller je v tem oziru napisal razprave, ki bi bile tudi naši klerikalni delegaciji podlaga za nastop, ki bi bil mnogo krepkejši, kakor je surovo vpitje na srbske «plačkaše». Občutek davčne neenakosti se ne da izpodbijati z državnopravnimi postulati. Zvezan s njimi je vnaprej sumljiv. Pobijati se da le s stvarnimi predlogi, kako naj se omili davčna praksa, ki je v Sloveniji nedvomno zelo napeta, kako naj se izenačijo davčni sistemi in postavke in kako naj se dotlej najde pravilen ključ za kontinentiranje po pokrajinah, oziroma oblastih.

V vseh državah se vrši boj za ravnotežje državnih bremen in urodnosti. Povsod so poslanske delegacije na delu, da ščitijo svoje kraje. A metoda, ki jo je prinesla SLS, je ostala brez efekta, kar se tiče davčnega bremena, škodovala pa nam je, kar se tiče dotacije Slovenije. To je in ostane madež na naši SLS in narod si bo moral premisliti, je li tej stranki še kedaj pokloni svoje zaupanje.

Važni sklepi ministrskega sveta

PAŠIĆ ZOPET ZDRAV. — REDUKCIJA IN RAZVRSTITEV URADNIŠTVA. — ODLOŽITEV PLENARNIH SEJ PARLAMENTA.

Beograd, 26. novembra. p. Včeraj je Pašić, ki je že skoro popolnoma ozdravil, v svojem kabinetu predsedoval seji ministrskega sveta, na kateri je minister za zunanje stvari dr. Ninčić predvsem prečital podpisani protokol o razmejitvi z Rumunijo.

Nato je finančni minister Stojadinović poročal o finančni situaciji države in o delu finančnega odbora. Minister se je pritoževal, da opozicija zelo mnogo kritizira, da veliko govori in da je vsled tega sprejetje proračuna zelo otežkočeno. Vlada je sklenila storiti vse, da se razprava pospeši, da bi mogel biti proračunski zakon objavljen do dne 1. januarja 1924.

Glede francoskega posojila 300 milijonov frankov je vlada sklenila, da bo finančni minister predložil narodni skupščini o tem poseben zakonski predlog.

Nato je minister za notranje stvari Vujičić poročal o razdelitvi države na oblasti. Sklenilo se je, da se vprašanje novih velikih županov, med njimi tudi ljubljanskega, reši do dne 15. decembra 1923.

Dalje je vlada sklenila, da mora proračun v narodni skupščini biti sprejet tako, kakor ga je predlagal finančni minister brez novih amandmanov in brez povišanja kreditov posameznim resortom.

Minister Trifunović je poročal o razvrstitvi uradnikov v kategorije. Vlada je po predlogu finančnega ministra sklenila, da se ima najprej izvršiti redukcija in prevedba uradnikov, potem pa razvrstitev po predlogih posameznih ministrov. Redukcija mora biti izvršena najpozneje do dne 20. decembra 1923.

Kar se tiče sklicanja narodne skupščine, je Pašić izjavil, da bo to vprašanje prepustil Ljubi Jovanoviću in šefom parlamentarnih skupin. Seje parlamenta se bodo začele najkasneje dne 3. decembra. Opozicionalni poslanci energično protestirajo ter zahtevajo takojšnjo sklicanje parlamenta.

Beograd, 26. novembra, p. Danes dopoldne je bil ministrski predsednik Pašić na dvoru ter je poročal kralju o namerah vlade s parlamentom in o načrtu, da se spomladi izvedejo oblastne volitve. Dalje je bil na dvoru tudi vojni minister general Pešić, ki je poročal kralju o preskrbi naše vojske s pomočjo francoskega posojila.

Nočna seja finančnega odbora

VLADA FORSIRA PRORAČUNSKO RAZPRAVO. — OSTRE KRITIKE. — MUČNI VEČERNI PRIZORI.

Beograd, 26. novembra. p. Finančni odbor je danes s polno naglico nadaljeval razpravo. Vlada hoče da bi bil proračun do sobote v odboru že gotov. Odbor je zasedal dopoldne, popoldne in zvečer. Dopoldne sta najprej govorila posl. Alić (musl.) in dr. Kulovec (kler.), nakar je demokrat Gjorgjević, zavračal očitek, da opozicija zadržuje proračun. Ta krivda pada marveč na nesposobno vladino večino. Govornik je zahteval, da vlada vrne 20 odst. odteglaje o priliki žigosanja. Zahteval je nadalje, da se ukine pisarna kr. redov; posebno je kritiziral vlado, da je bila odlikovana grška kraljica Sofija. Za njim sta govorila klerikalec Pušenjak in demokrat Agatonović. Nato je bila seja ob 12. zaključena.

Popoldne je dr. Šečerov (dem.) ostro kritiziral finančnega ministra, ker ne izplača letečih dolgov. Poslanec Borisavljević (dem.) je kritiziral delo državne uprave, posl. Lazić (zemlj.) Pašićevo apanažo, ministre na razpoloženju in strankarsko politiko napram invalidom. Ob 7. zvečer je bil proračun vrhovne državne uprave sprejet s 15 glasovi proti 11 glasovom. Potem je odbor prešel na specialni pretres proračuna finančnega ministrstva. Govorila sta dr. Šečerov in Lazić.

Seja je bila prekinjena ob pol 8. zvečer ter se je nadaljevala ob 9. Prvi je govoril posl. Pušenjak (kler.), ki je med drugim zahteval, da se državni imetji Belje in Topola prodasta ali izročita v privatno eksploatacijo. Demokrat Gjorgjević, ki je v zelo ostrem govoru kritiziral poslovanje finančnega ministrstva in posebno zahteval, da se poenostavi državno računovodstvo in odpravi neenako obdavčenje. Replicral je finančni minister, češ da je v proračunu finančnega ministrstva dosegel velike prihranke, da je od 1119 uradnikov reduciral veliko število, tako da jih je ostalo 949, da je izvršil prilično 14 — 16 odst. redukcijo, dasi je vlada sklenila, da se izvrši samo 10 odst. redukcija. Govoril je o tem, da se mu je posrečilo povečati državne dohodke. Na kritiko glede dohodkov iz tobačne režije je izjavil, da nam ne bo več treba uvažati tobaka. To leto bomo pridelali nad 20.000 vagonov tobaka, od tega 6000 vagonov za izvoz, ki nam bo prinesel pol milijarde dinarjev.

Radikali so za vsako ceno hoteli storstrati še nocoj sprejetje proračuna fin. ministrstva. Situacija pa je v poznih urah postala mučna, ker so se nekateri poslanci, med njimi zlasti klerikalci predolgo mudili v gostilni...

Seja je bila zaključena ob 12.30, ne da bi bilo prišlo do glasovanja. Od opozicije se je dosedaj prijavilo še 5 govornikov.

Sodniki pretijo z izstopom iz državne službe

AKCIJA SODNIJSKIH ORGANIZACIJ.

Beograd, 26. novembra, p. Včeraj ves dan se je vršila v Beogradu konferenca sodnikov iz vse države. Prisotni so bili delegati iz vseh pokrajin. Kritiziralo se je posebno razvrstitev uradnikov, posebno pa čl. 101., ki predvideva možnost premeščanja sodnikov. Prisotnih je bilo tudi veliko število poslancev, ki so obsojali delo vlade. V imenu vlade je odgovarjal minister Trifković, ki je prosil sodnike, naj bodo v svojih zahtevkih strpljivi.

Popoldne se je seja nadaljevala ter je bila sprejeta resolucija, ki poudarja, da z uradniškim zakonom in z uredbo o razvrščevanju položaj sodnikov in sodnega osobja ni izboljšan ter da se naj zakon o sodnikih čimprej odobri in objavi, s čimer bi se uredile plače in ostali dohodki sodnikov in sodnega osobja, in sicer še v tem zasedanju narodne skupščine. Ako se te zahteve ne sprejmejo, bi nastopila nevarnost za pravosodstvo, ker bi bila večina sodnikov prisiljena, da zapusti sodno službo. Zbor je prepričan, da je za oživotvorjenje teh zahtevkov podana materjalna možnost, ako pa ni, pa naj se ustvari.

Beograd, 26. novembra, p. Danes dopoldne je bila seja sekcije zakonodajnega odbora za pretres zakona o sodnikih. Tej seji so prisostvovali delegati sodnikov, ki so sekciji predložili svoje zahteve, sprejete na včerajšnji seji. Sprejeti so bili vsi členi do 17. Seja se nadaljuje jutri popoldne.

Beograd, 26. novembra, p. Danes dopoldne so bili pri ministru pravde odposlanci sodnikov iz vse države. Predložili so ministru resolucije ter mu ustno razložili svoje stališče. Minister jim je izjavil, da je sedaj neprikladno, da sprejme izpremenba načrta, da pa bosta odbor in narodna skupščina «vodila račun» o njihovih zahtevah, kolikor bo mogoče. Poudarjal je, da bodo sodniki dobili poseben dodatek.

NOVA AMNESTIJA.

Beograd, 26. novembra. n. Na kraljev rojstni dan, dne 17. decembra, se bo proglasila amnestija, ki bo obsegala vse one osebe, ki pri amnestiji o priliki prestolonaslednikovega krsta niso bile upoštevane.

POPLAVE V ČRNI GORI IN HERCEGOVINI.

Beograd, 26. novembra. n. V Črni gori in Hercegovini so vsled deževja reke silno narasle in preplavile bregove. Reka Morača je poplavila več vasi ter je škoda zelo velika.

Nerešljiva nemška kriza

KONFLIKT MED DRŽAVNIM PREDSEDNIKOM IN MEŠČANSKIMI STRANKAMI.

Berlin, 26. novembra. r. Kardorffu se ni posrečilo sestaviti vlade in je zato še v soboto ponoči vrnil svoj mandat. Državni predsednik Ebert je včeraj poveril sestavo novega kabineta bivšemu zakladnemu ministru v Cunovem kabinetu dr. Albertu, ki je pričel takoj pogajanja s strankami. Dr. Albert je ponudil zunanji portfelj nemškemu poslaniku v Moskvi, grofu Brockdorf-Rantzau, notranji portfelj dr. Kahrdorfu, državno brambo dr. Gesslerju, javna dela Braunsu in prehrano Kanitzu.

Kandidaturo dr. Alberta pozdravljajo politični krogi v splošnem zelo hladno. Tudi časopisje se upira njegovemu imenovanju. Stranke se drže strogo rezervirano.

Berlin, 26. novembra. s. Prizadevanja dr. Alberta za sestavo državnega kabineta do sedaj niso privedla do uspeha. V vladnih krogih upajo, da bo mogel dr. Albert do torka zvečer sestaviti novo vlado. Stališča raznih državno-zborskih frakcij do poslovnega kabineta dr. Alberta še niso znana. V splošnem prevladuje mnenje, da se bodo stranke vzdržale za enkrat vsake sodbe.

«Germania» piše o priliki imenovanja dr. Alberta državnim kancelarjem, da je dr. Albert v vojni opravljal v Ameriki vohunsko službo za Nemčijo. Vsled njegove neprevidnosti je dobila ameriška vlada neki važen dokument v roke, vsled česar dr. Albert v Ameriki ne uživa posebnega ugleda. List dostavlja, da v sedanjih razmerah ni vseeno, kakšno stališče zavzema Amerika proti Nemčiji.

•

Henrik Franc Albert je star 50 let in rojen v Magdeburgu in stoji med demokrati in ljudsko stranko. Njegovo ime je postalo znano zlasti leta 1917., ko je na povratku iz Amerike pozabil svojo aktovko, v kateri so se nahajali za Nemčijo zelo kompromitujoči dokumenti glede podpiranja mehikanskega uporniškega generala Ville proti Združenim državam. V Cunovem kabinetu je bil zakladni in obnovitveni minister.

IZGREDI V PORUHRJU.

Pariz, 26. novembra. l. Včeraj je prišlo v mnogih krajih Poruhrja do težkih izgredov in plenitev. V nekaterih krajih je nastopila policija in je bilo več mrtvih in ranjenih. Pri sobotnih krvavih izgredih v Essenu je bilo pet mrtvih in 27 težko ranjenih. V rudniku Stopemberg so izgredniki oplenili zaloge kruha in krompirja. Posredovati je morala policija, ki je streljala. Dve osebi sta bili mrtvi in pet težko ranjenih. V Rothhausenu so se vršili spopadi med nezaposlenimi in policijo. Pri izgredih je bilo devet mrtvih in 85 ranjenih. V Dortmundu in Duisburgu je policija aretirala več članov nacionalistične organizacije Grenzschutz.

Naša nota Nemčiji

Radi ustavljenih reparacijskih dajatev.

Beograd, 26. novembra. p. Odelenje za štampo je nocoj izdalo nastopni komuniké: Na izjavo, ki jo je podal dne 2. t. m. tukajšnji nemški poslanik v imenu svoje vlade, da Nemčija ne more več nadaljevati plačevanja svojih reparacijskih obveznosti, niti izvrševati ona naročila, na katera je že dala gotove à konto dajatve, je ministrstvo za zunanje stvari v tem vprašanju izročilo odgovor naše vlade tukajšnjemu nemškemu poslaniku. Vlada izjavlja, da je v tem vprašanju edino kompetentna reparacijska komisija. Pri tej priliki objavlja ministrstvo za zunanje stvari, da želi naša vlada izjaviti, prej nego pade odločitev reparacijske komisije, da veruje, da bo nemška vlada spoštovala pridobljena prava naše domovine, kolikor se nanašajo na naročila naše države in na naše oškodovance, v soglasju z že pridobljenim pravicami na isti način, kakor je to naša vlada storila napram pripadnikom nemške države.

PODPIS KONVENCIJ Z BOLGARIJO.

Sofija, 26. novembra. j. Na današnji seji jugoslovansko-bolgarske komisije so podpisali konvencijo glede medsebojne izročitve krivcev, pravne pomoči in socialnega varstva za Jugoslavijo delegata Rakić in Novaković, za Bolgarijo pa Kalkov in Fadenhecht.

BOLGARSKO SOBRANJE.

Sofija, 26. novembra. j. Otvoritev sobranja je določena za 9. decembra. Za predsednika bo najbrže imenovan član «demokračenskega zgovora» prof. Lulev, za podpredsednika pa član napredne ljudske stranke Milanov in radikalec Nanzenov.

RUSKI BOJKOT NAD ŠVICO.

Pariz, 26. novembra. n. Vsled oprovrne 20 odst. odteglaje o priliki žigosanja skim sodiščem je sovjetska vlada sklenila, da prekine vse odnošaje s Švicarsko. Rusija proglaša bojkot nad Švico; nobeno švicarsko podjetje ne bo smelo na ruski teritorij in vsak direktni ali indirektni politični in gospodarski kontakt s Švico je ukinjen.

JUGOSLAVIJA PROTI VRANGLOVCEM.

Pariz, 26. novembra. l. «Matin» poroča, da je jugoslovenska vlada sklenila zahtevati od Bolgarije razorožitev vseh tamkaj se nahajajočih Wranglovih čet. Jugoslavija bo prihodnje dni izgnala tudi vse one ruske oficirje, ki so na sumu, da imajo zveze z reakcionarnimi ruskimi organizacijami v Berlinu in Monakovem.

IZ POLJSKE.

Varšava, 26. novembra. j. Danes je prišlo do fuzije obeh levoradikalskih ljudskih strank. Nova skupina bo štela 60 poslancev v sejmu in 10 senatorjev ter bo najodločnejše pobijala sedanjo vlado. — S 1. decembrom bodo brzojavne pristojbine za 100 odst. zvišane.

Angleška vlada proti Radiću

Beograd, 26. novembra. r. Angleško zunanje ministrstvo je na obvestilo našega poslaništva v Londonu o Radićevih potrjevanjih v «Slov. Domu» z dne 17. oktobra, da angleška vlada odobrava njegovo delo in celo po gotovih osebah vzdržuje zveze z njim, odgovorilo našemu poslaništvu, da so vse te Radićeve trditve neresnične in brez vsake podlage. Nasprotno! **Radić je dobil od angleške vlade preko londonske policije obvestilo, naj ne zlorablja angleškega gostoljublja in da naj se, dokler se nahaja na Angleškem, ne bavi več s propagando proti kraljevini SHS. Ako bi se Radič temu svarilu ne pokoraval, ga bo angleška vlada dala izgnati.**

DUNAJSKO VREMENSKO POROČILO.

26. novembra. Na vzhodnem robu Alp je padel sneg. Danes zjutraj so divjali snežni viharji na Tirolskem. Po vsej Avstriji je bilo oblačno in meglено. Temperatura je bila povsod malo pod ničlo. Iz observatorijev javljajo močne južne vetrove. Vremenska napoved za jutri: Večinoma oblačno, mestoma padavine, po hribih sneg. V nižjih legah nekaj milejše.

Inozemske borze

25. novembra:

CURIH: New-York 572.50, London 25.01 Pariz 31.15, Milan 24.82, Praga 16.725 Budimpešta 0.08, Bukarešta 2.77, Beograd 6.50, Sofija 4.45, Dunaj 0.008075.

TRST: Beograd 26.20 do 26.36, Pariz 125 do 125.50, London 100.55 do 100.75, New-York 22.90 do 23, Curih 400 do 404, Praga 67.10 do 67.50, Dunaj 0.0325 do 0.033, dinarji 26.10 do 26.30, dolarji 22.85 do 22.95, carinski franki (20) 89.25 do 89.75.

DUNAJ: Beograd 803 do 807, Berlin 7.70 do 8.30, Bukarešta 353 do 355, Budimpešta 3.68 do 3.78, London 309.300 do 310.800, Milan 3054 do 3066, New-York 70.935 do 91.185, Pariz 3867 do 3883, Praga 2057 do 2067, Sofija 538 do 542, Varšava 200 do 240, Curih 12.375 do 12.425, valute: dolarji 70.560 do 70.960, lire 3020 do 3040, dinarji 799 do 805; efekti: (v tisočih): Hrvatska hipotekarna 82, Hrvatska eskomptna 140, Sarajevska pivovarna 1500, Kranjska industrijska 2060, Zenica 1600, Gutmann 1350, Trbovlje 679, Šečerana Osijek 1980, Jugoslavenska 120, Anglobank 323, Bankverein 173, Länderbank 325, Živnostenska 885, Južna železnica 220, Alpine 650, Rim 151.50, Pariz 189.50, London 151.25, New-York 34.60, Curih 607.75, Beograd 39.50.

BERLIN: (V milijonih): Beograd 47.581, Milan 181.545, Praga 121.695, Pariz 227.430 London 18.354.000, New-York 4.189.500, Curih 730.170.

LONDON: Beograd: 380, New-York 438.25, Berlin 40 bilijonov, Milan 100.75 Praga 150.875, Dunaj 808.000

NEW-YORK: Beograd 115.50, London 438.75, Pariz 547.25, Milan 436.25, Curih 17.45, Praga 291.50, Dunaj 0.14125.

!!!

Opozorilo zaradi velikih in malih oglasov v «Jutru». Zaradi narodnega praznika v soboto dne 1. decembra, naš list prihodnjo nedeljo ne bo izšel, pač pa bo sobotna številka večja po obsegu, kakor navadno ter izide v nakladi okoli 18.000 izvodov. Velike oglase bo uprava za sobotno «Jutro» sprejemala do četrtka zvečer, izjemoma do petka opoldne, «Male oglase» pa do petka popoldne, na kar interesente opozarjamo in jih uljudno vabimo, da nam čim preje sporoče svoja cenj. naročila za sobotno številko. — Upravništvo «Jutra».

Ljubljanske naročnike «Jurta» prosimo, naj poskrbe, da so vežna vrata povsod dovolj zgodaj odprta, ako nočejo imeti nepotrebnih reklamacij zaradi dostavljenja lista. Raznašalci začno «Jutro» dostavljati najkasneje ob 6. uri. Nemogoče je, da bi stranka list zgodaj in v redu prejemala, ako se hišna vrata odpirajo šele po 7. uri, kar smo n. pr. ugotovili zadnji čas v neki hiši na Resljevi cesti, v kateri ima naš list 12 naročnikov. Dostavljanje lista ni le zvezano z velikimi stroški, marveč tudi z velikimi težavami. Velikokrat leži krivda za nered na raznašalcu, še večkrat pa na publiki. Dogajajo se včasih naravnost neverjetne stvari, ko zlikovci z raznimi pretkanostmi liste, naročnikom namenjene, kradejo. Uprava «Jutra» si prizadeva, da bi kar najbolj zadovoljila naročnike pri dostavljanju, a to je mogoče le, če ji tudi oni pomagajo ter se brigajo, da je brezhibno dostavljanje sploh mogoče. — Uprava «Jutra».

Naše nove meje v Rumuniji

V soboto dopoldne je bila podpisana pogodba o definitivni razmejitvi med našo državo in Rumunijo. Čez 10 dni prične tehnično začrtavanje dosedanjih in novih delov meje, ki mora biti končano do konca leta, v roku enega meseca pa mora pričeti evakuacija občin in ozemlja, ki je po mirovni pogodbi v Sevresu pripadlo obema državama in mora biti končana najdalje do 15. februarja 1924. Kar se tiče vseh ostalih občin in ozemlja, ki je bilo sedaj izmenjano med obema državama, pa se mora izprazniti najkasneje 4 mesece po podpisu nove pogodbe.

Naša država je dobila po novi pogodbi preko sevreške linije v Banatu sledeče kraje: Modoš, Pardanj, Veliki Gaj, Šurjan in Krivo Baro, kraljevina Rumunija pa Žomboljo, Jam, Čordo, Staro Bebo in Pustakerestur. V vaseh Modoš in Pardanj, ki štejeta preko 8000 prebivalcev, je nad polovico Srbov, Šurjan je čisto srbska vas, Veliki Gaj pa do polovice srbski. Kriva Bara je madžarska vas in smo jo morali prevzeti radi tega, da smo mogli doseči popravek meje pri Bebi in Pustakeresturi.

Od Rumuniji odstopljenih krajev so Jam, Čorda in Beba popolnoma rumunske vasi, Žombolje ima popolnoma nemško, Pustakerestur pa madžarsko prebivalstvo. Za odstopljeni moldavski otok dobi naša država 569 ha² pri Vel. Gaju, 114 ha² pri Šurjanu in 318 ha² pri Klariji.

Carinska konferenca v Ljubljani

Po naredbi Generalne direkcije carin se je včeraj zvečer vršila v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani prva carinska konferenca, ki so jo posetili gospodarski krogi v znatnem številu. Trgovsko in obrtniško zbornico je zastopal predsednik g. Ivan *Knez*, Gremij trgovcev v Ljubljani načelnik g. Fran *Stupica*, Gremij trgovcev v ljubljanski okolici g. Fran *Zebal*, Zvezo industrijcev g. Danilo *Gorjup*, Zvezo gremijev načelnik g. Ivo *Jelačin*. Polnoštevilno so bili zastopani ljubljanski špediterji, carinski posredniki, trgovci vseh strok in drugi interesenti.

Konferenco je otvoril upravnik ljubljanske carinarnice g. *Rupelj*, nakar je imenom zbornice pozdravil zborovalce g. Iv. *Mohorič*, ki je v svojem nagovoru izražal zadovoljstvo gospodarskih krogov nad dejstvom, da se je Generalna direkcija carin odločila odrediti redne 14dnevne konference, kjer bo interesentom dana prilika, da iznesejo svoje želje in predloge kakor tudi, da dobijo informacije glede tolmačenja carinskih naredb in carinskega postopanja. Izrazil je nado, da se bo s temi konferencami v bodoče posrečilo odstraniti mnogo nesporazumov, ki nastajajo danes pri stiku strank s carinarnico. Nato je podal nekoliko predlogov glede ureditve prekournega carinjenja in glede prednostnega carinjenja vagonskih pošiljatev.

Na njegova izvajanja sta obrazložila stališče carinarnice upravnik g. *Rupelj* in rukovodja g. *Petrović*. Slednji je v daljšem govoru pojasnil težkoče carinske uprave kot vodja carinskega odseka, kateremu načeljuje že štiri leta.

Nato je načelnik gremija g. Fran *Stupica* poročal, da je pričakovati, da se v kratkem času doseže sporazum glede namestitve uradnih prostorov ljubljanske carinarnice.

Načelnik Zveze gremijev g. Ivo J e l a č i n je v svojem obširnem govoru posebno poudarjal, da želi trgovstvo zbližanje s carinsko upravo, da se na teh konferencah z obojestranskih vidikov pojasnijo dušeče neprilike carinskega postopka, ki vzbujajo toliko nezadovoljstva. **Podani predlogi, da naj se sporočijo Generalni direkciji carin, da poenostavi carinske predpise.** Nato je navedel nekoliko konkretnih slučajev iz carinske prakse in je opisal, koliko škode nastaja trgovcu zaradi sedanjim razmeram neprimernih določb. V zvezi z njegovim poročilom se je razvila obširnejša debata o izvornih spričevalih, o carinjenju tranzitnih pošiljatev, o oplemenitilnem prometu v Avstriji, o postopanju pri kemičnih analizah, o klasifikaciji semen, o reševanju carinskih reklamacij, o postopanju pri carinjenju tranzitnih pošiljatev med Slovenijo in Dalmacijo, o sestavljanju deklaracij ter o različnem postopanju posameznih carinarnic. Te debate so se udeležili z interesantnimi poročili gg. Fran Železnikar Ivan Pogačnik, Sever, Jovanović in drugi.

Soglasno je bila izražena želja, da naj se nameravana decentralizacija carinske uprave, ki je bila obljubljena že v letošnji jeseni, čim prej izvede na ta način, da se osnuje v Ljubljani centralna carinarnica s carinskim birojem, ki bi bil kompetenten reševati carinsko-tarifne spore kakor reklamacijske zadeve, katerih reševanje v centrali se po dosedanjih izkušnjah preveč zavlačuje.

G. Ivan M o h o r i č je ob zaključni seji pozval navzoče, da prijavijo svoje predloge, želje in pritožbe zbornici pismeno, da se bodo mogli staviti na dnevni red prihodnje carinske konference, ki se vrši sredi decembra.

Politične beležke

+ **Okrajni zbor zaupnikov JDS za prevaljski in marenberški okraj** se bo vršil v nedeljo, 2. decembra v Dravogradu, kjer bo istočasno ustanovljena krajevna organizacija JDS za Dravograd-Mežo in okolico.

+ **Shod JDS v Rajhenburgu.** V nedeljo se je vršil v Rajhenburgu shod JDS na katerem je govoril načelnik *Ribnikar* o zunanje in notranje političnem položaju. Shod je otvoril g. *Sadar*, predsedoval mu je inž. *Železnik*. Zborovalci so z odobravanjem sledili izvajanjem govornikov ter krepko obsojali škodljivo in neznačajno politiko SLS.

+ **Ustanovni občni zbor JDS za Ig-Studenec.** V nedeljo, dne 25. t. m. se je vršil ustanovni občni zbor krajevne organizacije JDS za Ig-Studenec. Kljub skrajno slabemu vremenu, ki je vsem somišljenikom iz okoliške vasi onemogočil dohod na Ig, se je vršil prisrčen sestanek somišljenikov (20 po številu), kjer je poročal o programu in o taktiki ter o organizaciji demokratske stranke dr. Rape iz Ljubljane. Za Bož. praznike se je sklenilo sezvati širši sestanek naših somišljenikov in prijateljev tudi za okoliške vasi. Novoizvoljeni odbor, ki ima vršiti podrobno delo, nam je garancija, da bo delo uspevalo, obenem pa priča, da je politična šola demokratske stranke že pričela roditi sadove. Oba udeleženca politične šole, sta odbornika naše nove krajevne organizacije.

+ **Imenovanje novega velikega župana za Ljubljano,** ki bi se imelo izvršiti te dni, je zopet odgodeno, in sicer kakor nam javljajo iz Beograda, do srede decembra. Število kandidatov je že legijon. Sedaj se jim je glasom beograjskih vesti pridružil še član glavne kontrole dr. Hilarij *Vodopivec*.

+ **Uradniško vprašanje.** Iz Beograda poročajo: Vlada pripravlja izplačilo novih plač za 1. januar 1924. Ker imajo uradniki po novem zakonu pravico na nove plače že od 1. oktobra jim gre torej tudi že diferenca za 3 mesece. Ta diferenca se ne bo izplačala naenkrat, temveč v treh obrokih, t. j. 1. januarja, 1. februarja in 1. marca. Istočasno z novimi plačami bodo zmanjšane draginjske doklade in to tako, da bodo celokupno novi prejemki državnih nameščencev le za 20 — 25 odst. večji od dosedanjih.

+ **K poglavju o katoliški morali, poštenosti in dostojnosti.** Nedeljo teden je «Slovenec» pod naslovom: «Složen nastop radikalov in demokratov proti slovenski univerzi» pisal dobesedno tole: «Gonja, ki so jo začeli proti slovenskemu vseučilišču demokrati pod Pribičevičem, se nadaljuje še danes. V razpravi o kreditih za vseučilišča so proti slovenski univerzi složno nastopili demokrati in radikali. Ko je nedavno bila v Beogradu deputacija slovenskega vseučilišča, sta finančni in prosvetni minister obljubila, da sprejmeta skromne zahteve naše univerze. Prosvetni minister je sicer na seji sekcije finančnega odbora predložil nekaj teh zahtev, toda vstal je demokrat Gjorgjević glavni tajnik JDS, in v ognjevitem govoru ob odobravanju vseh srbskih poslancev nastopil proti tem kreditom. Srbska večina se je pridružila njegovemu hujskanju proti slovenski univerzi in odklonila vse poviške za slovensko vseučilišče»... To «Slovenčevo» poročilo je «Jutro» v svoji sobotni številki razkrinkalo kot klerikalno kleveto ter priobčilo pismo posl. Gjorgjevića, v katerem ugotavlja, da se je baš on kot edini demokratski član sekcije še prav posebno in z uspehom zavzel za ljubljansko univerzo. Njegov predlog radi priprave primernega grupiranja fakultet, ki ni bil prav nič naperjen proti ljubljanski univerzi, je tudi klerikalni posl. Vesenjak odobraval. G. Sv. Gjorgjević je tudi izjavil, da so mu klerikalni poslanci izrazili obžalovanje radi poročila v «Slovencu», izjavljajoč, da gre za «neljubo pomoto», ki se bo v prihodnji številki popravila. Ta popravek je pa prinesel «Slovenec» v nedeljski številki od naslovom: «Demokratske zasluge za univerzo». V sredi te notice je vpleten tudi g. Gjorgjević, kateremu je glavno glasilo SLS za krivičen, zloben in brezčasten napad ter obljube klerikalnih poslancev napisalo tole: «Kar se tiče g. Gjorgjevića, moramo povdariti, da niti besede nismo zapisali, da bi bil on proti pomnožitvi profesorjev ali univerzi kot taki, da pa je bil njegov nastop hote ali nehote naperjen proti obstoju medicinske in deloma tehnične fakultete»... G. Gjorgjević, ki je apeliral na čast klerikalnih poslancev, zlasti na g. Vesenjaka, ki je član finančnega odseka, je kakor sedaj vidi, zaman čakal na dostojen popravek v «Slovencu». Čast, poštenje, morala in dostojnost so pojmi, ki jih slovenski klerikalci ne poznajo.

+ **Zmeda ali zloba?** Klerikalci zadnji čas tako brezglavo ščuvajo ljudi proti državi in proti narodnemu edinstvu, da v svoji slepoti že na drugi strani več ne vedo, kaj so v svojih listih pisali na prvi strani. Prav zanimiv je v tem pogledu zadnji «Avtonomist», ki piše na tretji strani: «Šest milijard je iztisnil *beograjski* davčni vijak iz Slovenije samo v enem letu», na prvi strani iste številke pa piše «Avtonomist»: «Kdo pa sili izvršne oblasti pri nas, da iztiskajo iz nas *dvakrat in trikrat* večje vsote, kakor jih predvideva sam *finančni minister?*» Avtonomist piše torej na tretji strani, da je iztisnil 6 milijard beograjski davčni vijak, na prvi strani pa pravi, da je *beograjski vijak* zahteval le 2 — 3 milijarde. Na koncu konca je za «Avtonomista» in njegovo varanje javnosti še to zanimivo, da on trdi, da se je že iztisnilo 6 milijard, dočim piše «Slovenec», da se *bo* šele za *prihodnje* leto iztisnilo iz nas 6 milijard, *lani* pa da se je le 2 milijardi. Za klerikalce je pač par milijard sem ali tja vseeno, saj oni pišejo o milijardah le zato, da bi obrnili pozornost proč od neuspehov svoje politike.

+ **Štefan Radić, ta je pa tič!** G. Radić piše neprestano iz Londona pisma, zdaj za Petra, zdaj za Pavla. Da ni čisto pozabil na svoje sedanje veleizdajalske zaveznike, klerikalce, to se razume in tudi spodobi. G. Radić piše, da pri vsaki priliki povdarja, da so Slovenci isto kot Belgijci in da je dr. Korošec za Slovence, kar je — kardinal Mercier za Belgijce. Lepo se je poboljšal g. Radić. 28. januarja letošnjega leta je na shodu, ki se je vršil na zagrebškem sejmišču še kričal, da je dr. Korošec «pop, Slovenci pa da so «Kranjci magarci». Radić Angležem tudi ob vsaki priliki pripoveduje, da ima dr. Korošec za seboj 100.000 volilcev in 21 poslancev, tega jim pa še ni povedal, da so ostali vsi klerikalni volilci že 18. marca na dilci in da se jim danes pasje slabo godi, ker imajo za seboj dr. Korošca in 21 tigrov. Radić je Hrvatom vsaj to uslugo napravil, da je šel v London, Korošec pa je na žalost ostal doma. Obadva varata svet. Razlika je le ta, da jih je na Slovenskem še veliko, ki vedno znova gredo klerikalcem na led, Radić pa v Londonu zastonj išče ušes, ki bi hotele verjeti njegovim farbarijam.

+ **Klerikalci so se hudo opekli** na nedeljskem kongresu bunjevske stranke v Subotici. Kongres bi se imel odločiti za ožjo zvezo z SLS odnosno za spojitev s klerikalno stranko. Klerikalna delegata dr. Hohnjec in Kulovec pa sta doživela popolen neuspeh. Kongres je odklonil likvidacijo stranke ter se izjavil za očuvanje samostojnosti in sicer na *Radićevi* strani. Ko je bil prečitan Koroščev brzojavni pozdrav, so zborovalci demonstrativno vzklikali «Živio Radić!». Sprejeta resolucija povdarja, da bo bunjevska stranka nadaljevala dosedanjo politiko ter ostala zvesta federalističnemu bloku.

Gledališče

Ljubljanska drama.

Torek, 27.: Zaprto.
Sreda, 28.: «Smrt majke Jugovića». D.
Četrtek, 29.: «Danes bomo tiči». Na korist Udruženja gledal. igralcev. Izv.
Petek, 30.: «Mogočni prstan». Izv.
Sobota, 1.: ob 15.: «Gospa z morja». Dijaška predstava. Izv.
Nedelja, 2.: ob 15.: «2 × 2 = 5» Ljudska predstava. Izv. Ob 20.: «Osma žena». Izv.
Pondeljek: 3.: «Mogočni prstan». F.

Ljubljanska opera.

Torek, 27.: «Nikola Šubic Zrinjski». C.
Sreda, 28.: «Novela od Stanca-Zapečatenci. Vojaška predstava.
Četrtek, 29.: Zaprto.
Petek, 30.: «Psoglavci». B.
Sobota, 1.: «Gosposvetski sen». Izv.
Nedelja, 2.: «Aida». Izv.
Pondeljek, 3.: Zaprto.

Celjsko gledališče.

Torek, 27.: «Školjka». B.
Sreda, 28.: «Školjka». A.

*

Ljubljansko gledališče. Repertoar se je moral zaradi garderobe deloma spremeniti. D-abonenti imajo jutri «Smrt majke Jugovića». Vstopnice za petkovo in sobotno premijero se dobe še od danes naprej.

Ljudska operna predstava. V nedeljo so dali kot prvo ljudsko operno predstavo ob znižanih cenah «Onjegina». Zaradi slabih potov je bilo gledališče le srednje obiskano. Opero je dirigiral prvič g. kapelnik Balatka in sicer prav temperamentno. Predstava je bila po zaslugi gg. Zikove, Popova, Zatheya in Šfiligojeve prav dobra ter je bila publika z aplavzom prav radodarna. Izredno srečen večer je imel zlasti g. Zathey, ki je bil krasno pri glasu in ga je občinstvo po ariji opetovano priklicalo pred zastor. Vpliv novega baletnega mojstra se prav blagodejno pojavlja pri vseh predstavah. Treba je le še modernega opernega režiserja, ki bo pazil na igro mlajših solistov in solistk ter zbora ter bo režiral opere tudi po partiturah, ne le po tekstu.

Šentjakobski oder v Ljubljani. V nedeljo so ponovili Šentjakobčani «Zakonske zmešnjave». V njej je nastopil tudi jubilant svojega 50. nastopa na tem odru g. Podrebršek, ki so mu poklonili venec s trobojnico. Igra je izpadla v splošnem dobro in je prijetno zabavala občinstvo. Edino, kar bi bilo igranju oporekati je to, da je mestoma direktno nenaturno efektno, v nekaterih točkah pa bolje nego zadnjič. Dvorana je bila polna. K.

Mariborsko gledališče je v nedeljo popoldne ponovilo srbsko igro: «Rodoljupci». Kakor predzadnjo nedeljo, je bilo gledališče tudi to pot skoro prazno. Večerna predstava opere «Traviata» je morala pri drugem dejanju končati, ker je odpovedala elektrika.

Mestno gledališče v Celju. V torek dne 27. in v sredo dne 28. novembra se uprizori prvič na celjskem odru Kraigherjeva drama «Školjka». Gostujeta pri tej priliki ge. Juvanova in Šaričeva, članici ljubljanskega dramskega gledališča. Šolski mladini je obisk zabranjen.

Sokolstvo

Sokolsko društvo Ljubljana II priredi v soboto dne 8. decembra t. l. v veliki dvorani Narodnega doma telovadno akademijo. Bratska društva se prosijo, da ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

Akademija mariborske sokolske župe se bo vršila 8. decembra v veliki Götzovi dvorani in ne, kot smo javili, 9. decembra v Narodnem domu.

Sokolski prapori. JSS. objavlja: Po našem osvobojenju je razvilo več društev svoje prapore. Večina teh je v narodnem slogu, kar je vse hvale vredno. Naša ornamentika je tako razvita, da se nam tega vnanjega kulturnega znaka ni treba sramovati; nasprotno, dolžnost Sokolstva bi bila, da samo propagira našo domačo stvar in jo izpopolnjuje. Ker bodo razvila še razna društva nove prapore naj se drže sledečih navodil: Skoro vsaka pokrajina ima nekaj svojega tipičnega ali v barvi, ali v obliki. Tega se je v bistvu držati. V zadnjem času so prišli v navado prapori iz belega platna. Prav priporočljivi so in praktični, ker se dajo prati in se ne sekajo kakor svileni. Treba je le še vezenja v trpežni obliki in trajajo jako dolgo, o čemer nas prepričajo razne stare narodne vezenine, ki jih hrani naš muzej. Oblika naraščajskih praporov naj bi bila bolj majhna. Da se doseže v tem oziru tudi nekaka enotnost v obliki, bi bilo priporočljivo, da društva, ki nameravajo razviti prapore, predlože JSS. načrte za prapore, predno jih daje v delo.

Objave

× **Podmladek Rdečega Križa** priredi v soboto dne 1. decembra ob 16. uri ter v nedeljo dne 2. decembra ob 15. uri v unionski dvorani dečjo predstavo v korist revnih šolarjev in bednih bolničkov. Predvajalo se bo: «Janko in Metka», «Trnjulčica», «Sobarica Metka», burka, razne klavirske točke, Jesenske cvetlice, alegorija, Zgodovina ob zibeli prestolonaslednika itd. Spored je torej zelo pester. Predprodaja vstopnic v knjig. Glasb. Matice, Kongresni trg. Sedeži od 3 Din do 15 Din, stojišče 2 Din. Vsi, ki ljubite deco in odobravate njeno idealno stremljenje, pridite in pripeljite s seboj svoje malčke!

× **Na Miklavžev večer pevskega zbora Zveze jugoslovenskih železničarjev v Ljubljani**, ki se vrši dne 6. decembra v salonu restavracije pri «Levu» na Gosposvetski cesti, vabi tovariške železničarske rodbine in pevskemu zboru naklonjeno občinstvo — odbor.

× **Zveza jugoslov. železničarjev** sporoča vsem društvom, da ima odslej ne samo godbo na pihala, temveč tudi orkester. Orkester je na razpolago pod istimi pogoji kot godba.

× **Starešinska zveza «Triglava»** v Mariboru. Redni občni zbor 7. decembra ob 8. uri zvečer v gostilni v Narodnem domu v Mariboru. Starešine vabi na udeležbo — odbor.

× **Društvo najemnikov za Slovenijo** vabi na redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto dne 15. decembra 1923. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani z važnim dnevnim redom. Društveni člani se naprošajo, da prinesejo članske legitimacije s seboj v dokaz, da imajo na občnem zboru volilno pravico.

× **Ustanove za obrtnike in vdove obrtnikov.** Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani razpisuje za leto 1923.: a) deset ustanov za onemogle uboge obrtnike ali trgovce, in sicer pet po 100 Din in pet po 50 Din; b) pet ustanov po 45 Din za onemogle uboge vdove obrtnikov ali trgovcev. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 8. decembra 1923. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma, da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

× **Oglasi in reklame za telefonski imenik cele države.** Pričetkom prihodnjega leta bo izdalo ministrstvo pošte in telegrafa skupni imenik vseh telefonskih naročnikov v naši državi. Imeniku bodo dodani tudi oglasi in reklame trgovskih, industrijskih in drugih pridobitnih podjetij na barvanem papirju, za vsako pokrajino v posebni barvi. Oglas na celi strani (20 × 12) stane 700 Din, na polovici 400 in na četrtinki 250 Din. Oglasi in reklame z event. kliševi, obenem z odgovarjajočimi zneski naj se oddajo oziroma pošljejo najkasneje do dne 8. decembra 1923. telefonskemu računskemu oddelku poštne direkcije v Ljubljani, Sv. Jakoba trg 2.

× **Izgubil se je rujav plišast pas** z rujavo zaponko. Pošten najditelj se prosi, da ga odda v upravi «Jutra».

× **Jugoslovenska Matica.** Kot protest proti vsiljeni krivični rapalski pogodbi se je nabralo v Sovodnju (Gorenja vas) kot spomin na tretjo obletnico od narodno čutečih 70 Din; g. Josip Rustja, nadučitelj, Stari trg pri Črnomlju 10 Din; ob priliki tretje obletnice Rapalla so nabrali: Šolsko vodstvo Sv. Lovrenc ob Temenici 131.50 Din; šolsko vodstvo Trbovlje 312.75 Din; šolsko vodstvo Breznica 143.75 Din; šolsko vodstvo Stari trg pri Ložu 114 Din; šolsko vodstvo Dobrova pri Ljubljani 105 Din. — Vsem darovalcem iskrena hvala!

Sodišče

NOVOMEŠKA POROTA.

Novo mesto, 26. novembra

Uboj.

Danes dopoldne je pričelo tu zadnje letošnje porotno zasedanje. Senatu je predsedoval predsednik okrožnega sodišča dr. Polenšek, votanta pa sta bila višji svetnik dr. Hrašovec in sod. svetnik Luznar. Drž. pravdništvo je zastopal dr. Kovač, obtoženca je zagovarjal dr. Ivanetič. Na zatožni klopi je sedel Josip Levstek, posestnikov sin iz Brezja, obtožen radi uboja. Žalostni dogodek se je zgodil na sledeči način:

V nedeljo, 30. julija 1922., sta brata Franc in Josip Levstek popivala v Zoričevi gostilni v Brezjah. Proti mraku sta prišla tudi brata Josip in Anton Jane iz Drenovca, oba že precej vinjena. Med obema strankama se je kmalu razvil prepir, tekom katerega je Anton Jane klofutnil Josipa Levsteka. Brata Levstek sta hotela navaliti na napadalca, ki pa je med tem že zbežal iz gostilne. Ravno pri glavnem vhodu pa je zadel Josip Levstek, ki je podil pred seboj Antona Janca, na njegovega brata Josipa. Nič hudega sluteč, je Josip Jane vprašal Levsteka, kaj je, dobil pa je v tem trenutku že tako močan sunek s stiletom v prsa, da se je zgrudil nezavesten na tla in kmalu na to izdihnil. Imel je namreč preboden prsni koš, pljuča in srce.

Josip Levstek je svoje dejanje priznal in tudi obžaloval, zagovarjal pa se je s silobranom in s pijanostjo.

Porotniki so soglasno potrdili vprašanje, da je izvršil Levstek svoje dejanje v pijanosti in zanikali vprašanje, da je imel v pijanosti namen, Janca ubiti. Sodišče je nato Levstka oprostilo.

*

Razprava proti Paskijeviću in Thierryju v Zagrebu. Včeraj je pričela v Zagrebu razprava proti 19letnemu dijaku Draženu Thierryju in 18letnemu dijaku Hrvoju Paskijeviću, ki sta dne 7 maja na Prekrižju zavratno umorila Slavka Kanajeta in Andreja Jelačića in se polastila njihovega denarja. Razpravi prisostvuje več profesorjev juridične fakultete in drugih znanstvenikov, dočim je bila publika pripuščena le v omejenem številu. Samo čitanje obtožnice je trajalo nad eno uro, nakar je pričelo zaslišavanje obtožencev. Razprava bo trajala več dni in vlada za izid velikansko zanimanje.

Radi prezreška zoper zakon, oblasti in javni red je bil obsojen v soboto dne 24. t. m. pred celjskim okrožnim sodiščem dr. I. Dimnik, odvetnik v Krškem na 1000 Din globe, oziroma 5 dni zapora, ker je razžalil gozdarskega referenta pri celjskem okr. glavarstvu kot sodnega izvedenca, češ da ga kot pristranskega odklanja.

Voza ni zavrl. Dne 16. avgusta so vozili po cesti proti Sv. Urbanu pri Ptuju Martin Fras, Martin Peklar, Anton Peklar, Julijana Zelenko, Janez Zorko in Matevž Majhen. Pri Sv. Lenartu so na klancu zavrli svoje vozove. Pri tem delu pa je Janez Zorko padel in voz je zdrdral nezavrt navzdol. Vrgel je Zelenkovo pod konje, zadel v voz Antona Peklarja in ga razbil, dočim je ostal Zorkov voz, ki je bil naložen z opeko, nepoškodovan. Anton Peklar pa je padel tako nesrečno, da si je razbil glavo in 17. avgusta umrl za poškodbami. Zorko je bil pred okrožnim sodiščem v Mariboru obsojen le na 1000 Din globe oziroma na 3 dni zapora po § 335 kaz. zak. radi prestopka zoper varnost življenja.

Tihotapski tobak. Lepega julijskega dne je opazila Ivanka Lahajnar iz Sovodenj, da se skrivajo v gozdu trije moški očividno tihotapci. Šla je za njimi in na svoje začudenje našla pod nekim grmovjem 3 vreče tobaka. Vzela je eno, nato pa obvestila še svojo prijateljico Marijo Eržen ml. Obe sta se vrnili v gozd in prinesli k Erženovim še drugi dve vreči. O zadevi sta informirali tudi Erženovo mater in njenega sina Jožeta. Zdaj je pričel «kšeft». Lahajnarjeva je nosila tobak čez mejo v Italijo, Jože pa je, mesto da bi kupoval «božjo travico» v trafiki, pridno kadil doma. Za stvar pa se je počasi zvedelo in tobak jim je bil zaplenjen. Lahajnarjeva in vsi trije Erženi pa so prišli pred ljubljansko sodišče. Tihotapski tobak je spravil obe dekleti v 3tedensko ječo, mater in sina pa vsled prestopka soudeležbe na tatvini v 5dnevni zapor.

Josip Stritar †

Josipa Stritarja, ali da govorimo z literarnim historikom dr. Prijateljem, «centralne postave slovenske literature», ni več med živimi. Svojega življenja trdi boj je dokončal v zasluženem miru in pokoju. Trudne, od starosti betežne oči je zatisnil 25. t. m., na Gospodov dan, v Rogaški Slatini na Štajerskem.

•

Stritar ima za seboj patriarhalno življenje, kakršno v dandanašnjih razmerah ni več mogoče. «Držal je v rokah vse niti, ki se ovijajo najrazličnejših panog leposlovja: lirike, epike, dramatike, književne, umetniške, socialne in politične kritike», pravi o njem dr. Prijatelj v Antologiji. Bil je dalje «eden najizobraženejših naših ljudi.» «Iz njegovih ust so nam preprosto, po domače govorili največji duhovi izobražene, zlasti zapadne Evrope».

Res, Stritar je bil svojemu narodu učitelj in vzgojitelj. Zamislil in v dejanje je pretvoril «Zvon», prvi slovenski kulturni in umetnostni mesečnik. Zbral je okoli sebe najboljše sinove slovenskega naroda: Levstika, Jurčiča, Tavčarja. Odkril je Slovencem Prešerna, uvedel v slovstvo Gregorčiča in nebroj drugih, ki jih pozna danes sleherno naše dete. Očistil je slovenščino peg in kvarnih vplivov Koseskega in njegovih občudovalcev. Skratka, bil je mož, kakršnih ne premore več slovenski narod. Dal je slovenskemu slovstvu svetovno podlago, postavil se je na čelo svobodomiselni struji, širil ni samo lastnega izšolanega svetovnega nazora, ampak je tudi imel pogum pobijati škodljive tendence klerikalnega apostola Mahniča. Bil je svobodomislec in Slovan, kar mu moramo šteti v posebno zaslugo. Od začetka do konca svojega udejstvovanja je bil borben duh in je klical v življenje vse, v katerih je slutil klice osebnosti. Pomagal jim je v razvoju ter jih uvajal v delo, ki je izoblikovalo mentaliteto svobodomiselnega slovenstva v zadnjih desetletjih prošlega stoletja.

Bil je rojen za duševnega voditelja in je svojo nalogo izpolnil z ogromnim uspehom. Kot mož značaja in doslednosti ni hotel hoditi po ravni, izvoženi cesti do ljubega kruhka. Novičar oče Bleiweis ga je radi tega imenoval «večnega študenta». Hvala in čast temu večnemu študentovstvu! Zapustilo je globoke brazde v življenju našega naroda in dokler bo kaj slovenske in jugoslovanske besede, bo Stritarjevo ime slavno kakor ta beseda sama.

Po smrti

Ni kamena ne bo, ni križa
na grobu, v katerem bodem spal;
nihče se usmiljen ne približa,
da bi pomolil in dejal:

Pod hladno, mirno to gomilo
počivaj trudno ti srce;
saj, dokler moglo, ti nosilo
človeštva vsega si gorje!

Jos. Stritar.

Boris Miranovo življenje in delo

Josip Stritar, s pesniškim imenom Boris Miran, se je rodil 6. marca 1836 v Podsmreki pri Vel. Laščah na Dolenjskem. Bil je torej ožji rojak Trubarja in Levstika. Otroška leta je preživel doma, kjer je dobil tudi osnovni pouk. Pozneje je odšel v Ljubljano. Bival je v Alojzijevišču, šolal pa se je v gimnaziji. V Alojzijevišču se je sešel z Levstikom in to srečanje je bilo za celo njegovo poznejše življenje odločilnega pomena. Pod Levstikovem vplivom se je Stritar začel baviti z literaturo ter se je že v četrti šoli poskušal v verzih. Širši javnosti se je prvikrat predstavil v Bleiweisovih «Novicah».

Iz Ljubljane, kjer je dovršil gimnazijo, je Stritar odšel na Dunaj. Škof Wolf ga je hotel poslati na orientalsko akademijo, on pa se je rajši odločil za klasično filologijo. Na dunajskem vseučilišču je s svojo bistroumnostjo kmalu vzbudil pozornost svojih učiteljev. Dovršivši študije je postal hišni učitelj v raznih odličnih rodbinah. Počitnice je Stritar izrabljal za potovanja po širokem svetu. Obiskal je Bavarsko, Porenje, Švico, Francijo in druge kraje.

Tista leta je Stritar duševno popolnoma dozorel. Izšolal in utrdil je lasten svetovni nazor. Zgodilo se je to pod vplivom Francozov in angleških romantikov. Njegova posebno značilna poteza pa je bilo pojmovanje poklica Slovanov, ki je o njih Stritar menil, da posredstvom njih zavlada v svetu bratoljubje in ljubezen. Kmalu na to je začelo Stritarjevo pozitivno slovstveno delo. Najprej je izšla ocena Prešerna. Sledila je zmaga nad Koseskem in kmalu nato je zagledala beli dan «Mladika». Za novo leto 1870 pa je izšla prva številka «Zvona». Začetek epohalnega dejanja je bil tu. Okolu «Zvona» se je zbrala družina: Levstik, Jurčič, Kersnik, Tavčar, Jenko, Gregorčič, Levec, Erjavec in drugi. «Zvon» je postal merilo slovenskega izobraženstva in glasnik najboljših plodov slovenskega srca in uma. Stritar je v «Zvonu» opredelil program pesnika. Postavil je jasen program o vseh problemih, ki se tičejo leposlovja. Dotaknil se je vprašanj o veri, filozofiji, etiki, Slovanstva, socialnega vprašanja. Sam pa je ostal pri tem izrazit didaktik, elegični pesnik in tudi satirik.

Pred 30. leti se je Stritar umaknil iz «Zvonovega» kroga. Še prej je izdal svoje zbrane spise v šestih zvezkih, katerim se je pridružila še ena knjiga. Štiri knjige za mladino so pozneje izšle pri Mohorjevi družbi v Celovcu. Zadnja publikacija v tej vrsti so «Lešniki». Prav poslednje Stritarjevo delo je brošurica «Strunam slovo», katere pa ni več izdal pesnik sam, marveč njegovi čestilci.

Stritar je po evropskem vzgledu izčistil oblikovno stran slovenske književnosti. To je njegova največja zasluga, ki ga uvršča med stebre našega slovstva.

Stritar v domovini.

Ko je šel Stritar v službeni pokoj ter je tudi oficijelno odložil pero za javnost, se je preselil v Aspang poleg Dunaja. Tam je hotel prebiti svoje zadnje dni. Preživel je tam svetovno vojno ter okusil mnogo njene grenkobe. Lahko si mislimo, kako je bilo pri srcu starčku, ki je kot mož vedno delal za spravo med ljudmi, posebno med Slovani!

V Aspangu je Stritar živel samo od borne penzije, katero mu je izplačevala dunajska vlada. Seveda je ob tistem skromnem denarju moral trpeti veliko pomanjkanje. Toda hvaležna domovina svojega znamenitega sinu ni pozabila. Iz Ljubljane so mu rodoljubi pošiljali živila, da se je vsaj za silo prehranil ter da ni umrl od lakote. Bridko je Stritarja zadel konec vojne. V Avstriji je nastopilo dejansko gladovanje. Pesnik je moral deliti usodo želodca z drugimi občani. To je napotilo Stritarjeve rojake, da so razvili misel, ne bi li bilo dobro, Stritarja pregovoriti za povratek v domovino. Namera se jim je posrečila. 25. januarja letos se je Stritar v spremstvu dr. Štera, zdraviliškega ravnatelja v Rogaški Slatini, odpeljal iz Aspanga v domovino. Pot je bila pravcata triumfalna vožnja. Ko je vlak dospel na mejo domovine, je sivolasega pesnika pozdravilo mlado in staro. Na postaji v Mariboru pa so Stritarja pozdravili predstavniki državnih in lokalnih oblasti. Iz Maribora je vlak s Stritarjem krenil v Rogaško Slatino. Stritar se je po domači progi vozil z užitkom.

V Rogaški Slatini je Stritar bival v vili Jankomir, ki je bila po svojem novem stanovalcu prekrščena v «Stritarjev dom».

Bolezen in zadnji trenutki.

Josip Stritar je pred nekaj dnevi zbolel na pljučnici. Vsled njegove visoke starosti je bilo takoj jasno, da ne bo prebolel težke bolezni. Vendar pa je bil še do nedelje ob 4. popoldne pri zavesti in svoje zveste zakonske družice do takrat ni pustil od bolniške postelje. Ob 4. popoldne pa se je njegovo zdravstveno stanje nenadoma močno poslabšalo. Pričel je postajati apatičen in padel polagoma v agonijo. Ob 9. zvečer je izdihnil svojo plemenito dušo, ne da bi prišel poprej še k zavesti. Med boleznijo je govoril jako malo, ker sta mu sluh in vid že skoro popolnoma opešala. Zadnje besede, ki jih je izpregovoril v nedeljo, ob štirih popoldne, so bile: «Koliko je ura?»

Na mrtvaškem odru.

Nestorja slovenskih pesnikov in pisateljev so položili včeraj zjutraj v Stritarjevem domu v Rogaški Slatini na mrtvaški oder. Truplo je posuto s cvetlicami, njegova prsa krasi red sv. Save III. razreda. Ob krsti opravlja Rogaški Sokol častno stražo. Vest o Stritarjevi smrti se je bliskoma raznesla po Slatini in okolici in včeraj je ves dan prihajal narod iz vseh strani, da se poklони manom velikega slovenskega moža. Šolska mladina ga je včeraj dopoldne obiskala korporativno.

Stritar bo pokopan v Ljubljani.

Josip Stritar, ki je bil častni meščan Ljubljane in Rogaške Slatine, bo pokopan v Ljubljani. Ljubljanska občina je odposlala že včeraj v Slatino svojega odposlanca, da odredi vse potrebno za prevoz. Pogreb iz Stritarjevega doma se bo vršil v sredo ob eni uri popoldne na rogaški kolodvor, odkoder se odpelje vlak z zemskimi ostanki velikega pokojnika ob tri četrt na dve popoldne in prispe v sredo ob sedmih zvečer v Ljubljano.

V četrtek dopoldne polože Stritarja v ljubljanskem Narodnem domu na mrtvaški oder, popoldne pa se bo vršil pogreb na državne stroške. Rogaška Slatina, katere častni občan je bil pokojnik, odpošlje k pogrebu v Ljubljano svoje posebno zastopstvo. Tudi vsa ostala slovenska mesta, številne korporacije in društva iz vseh krajev Slovenije pridejo v četrtek v Ljubljano, da izkažejo zadnjo čast Borisu Miranu.

Doma

Tu oče in mati mi leži,
pod rušo zeleno mirno spita.
Kaj vama življenje je dobrega dalo?
Trud in skrbi, veselih ur malo.

Zdaj, blagi duši, počivata,
zasluženi pokoj uživata.
Ko bodo mi skoro dnevi končani,
rad tu bi počival vama na strani

Jos. Stritar.

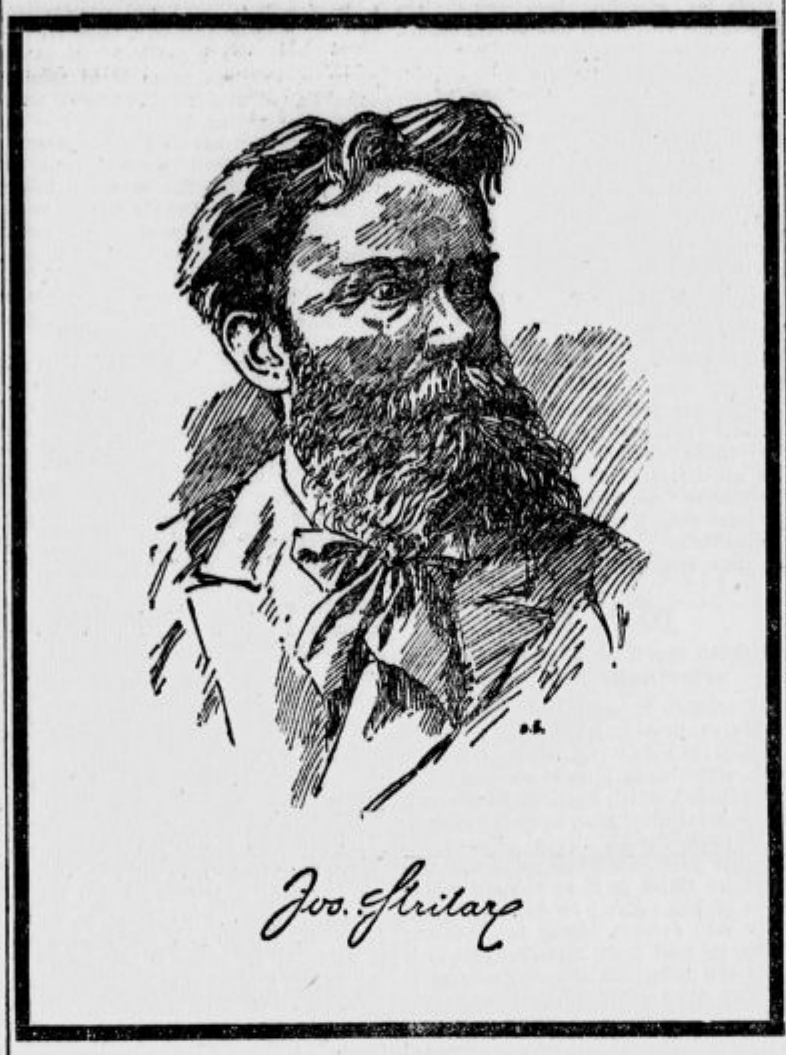

Kulturni pregled

Zgodovinsko društvo v Mariboru

Maribor, 25. novembra.

Pretekli petek zvečer se je vršil v mali kazinski dvorani 15. občni zbor «Zgodovinskega društva v Mariboru». Predsednik prof. dr. Fran Kovačič je podal kratek pregled dvajsetletnega delovanja društva, ki je vzelo v svoj program zgodovino in narodopis južne Štajerske, Koroške in Prekmurja. Poudarjal je, da so v društvenem «Časopisu» izhajali znanstveni članki v zgodovini in narodopisju Prekmurja, še predno je mogel kdo slutiti, da bo v doglednem času združeno z ujedinjeno domovino. Slovenske Koroške društvo tudi v bodoče ne bo pustilo iz svojega delokroga. Velevažno znanstveno delo «Zgodovinskega društva» je priznala stara avstrijska vlada in je dajala društvu podporo. Odtegnila pa mu jo je, ker je društvo leta 1910. proslavilo stoletnico rojstva Stanka Vraza, boritelja za jugoslovansko ujedinjenje. Navzlic tako važnemu znanstvenemu delovanju «Zgodovinskega društva» nima naša vlada za našo domačo zgodovino nobenega umevanja in so ostale vse prošnje in spomenice brez uspeha; istočasno pa je vlada dala podporo in odlikovanja na pol nemškemu muzejskemu društvu v Ptuju. Tem bolj se zanimajo za zgodovino naše dežele avstrijski Nemci, ki pripravljajo veliko znanstveno propagandno delo «Das Ehrenbuch der Untersteiermark», s katerim bodo v velenemškem duhu skušali pred širnim svetom uveljavljati svoje historične pravice do južne Štajerske. Naše društvo je torej navezano na samopomoč, vsled česar se bori z velikimi gmotnimi težkočami, ker so samo stroški za izdajanje znanstvenega glasila daleč prekašali dohodke na članarini.

Tajniško poročilo je podal profesor Glaser. Društvo je skušalo najti sredstva za izboljšanje gmotnega položaja, važno delo pa je izvršilo s sodelovanjem pri javni študijski knjižnici, ki od 15. marca 1922. redno posluje in h kateri je večji del knjig prispevalo «Zgodovinsko društvo». Društvo je priredilo znanstvena predavanja v Mariboru (dr. Stele) in v Ptuju (prof. dr. Kovačič) ni izdalo XVIII. letnik «Časopisa za zgodovino in narodopisje».

Vsled odsotnosti blagajnika dr. Pipuša je predsednik poročal o blagajniškem stanju, ki je radi visokih tiskarniških stroškov za «Časopis» neugodno. Radi tega se je soglasno sklenilo zvišati članarino za leto 1924. na 40 Din. Redno plačujočih članov je štelo društvo 400.

Važno je, da je društvu podaril profesor dr Strmšek zanimivo obširno korespondenco pokojnega vseučiliškega profesorja dr Streklja, obmejna razmejitvena komisija pa po en izvod vseh zapisnikov in vseh izdelanih kart. V svrho čim prejšnje izdaje zgodovine trga Ljutomer je umrli dekan Ozmec volil društvu 10 tisoč Din. Za prihodnje leto se pripravlja zraven XIX. letnika «Časopisa», čigar prvi snopič izide v najkrajšem času, tudi zgodovina Ljutomera in znanstvena predavanja.

Za častna člana »Zgodovinskega društva» je občni zbor soglasno izvolil monsignora Franja Bulića, zgodovinarja svetovnega slovesa in vseučiliškega profesorja doktor Matijo Murka, jezikoslovca in narodopisnega pisatelja in soustanovitelja društva.

«Možiček» (Der Hampelmann). Tako se imenuje muzikalična pantomina iz prejšnjega časa v enem dejanju. Sestavil jo je naš umrli pesnik glasbe Josip Ipavec. To delo obsega 7 muzikaličnih figur od katerih vsebuje zadnja balet. Poprej obstoječa vglasba tega dela za salonski orkester se je izgubila in sicer so je brškone uničila o priliki požara Narodnega doma v Trstu. Mariborski glasbenik Viktor Parma je to pantomino po nalogu mariborskega gledališkega ravnateljstva na podlagi tozadevnega izvlečka za klavir uglasbil za veliki orkester. «Možiček» se bo še v tej sezoni igral v Ljubljani kakor tudi v Mariboru.

«Sjene», fantastično delo v dveh dejanjih. Napisala Ljuba Babić ml. in Božidar Sirola. Zagrebško gledališče je 22. novembra imelo premiero nenavadnega dela «Sjene», katerega sta napisala skladatelj Sirola in slikar Ljuba Babić ml. V delu sta avtorja skušala rešiti problem nove umetnostne oblike, oderske plastike s spremljavo godbe. «Sjene» predstavljajo odersko plastiko legend o kraljiču Marku, ki po stoletni dobi prinaša svojemu narodu odrešenje. Glavna

Spomini na Stritarja

«Slovenski klub» na Dunaju je bil nekako svobodno društvo dunajskih starejših Slovencev. Mladi slovenski rojaki smo prihajali le kot gostje na klubove zabavne in literarne prireditve. Tu se je prepevalo, klavirilo, tamburalo, citralo, domoljubno krasnoslovilo, predavalo in čitalo. Menda ni imel klub nikakih pravil niti odbora; shajali smo se na povabilo rediteljevo zdaj v tej, zdaj v drugi restavracijski dvorani.

Mene so zanimali klubovi literarni večeri. Čitali so na njih svoje neobjavljene spise Pavlina Pajkova, dr. Janko Pajk, Ivan Navratil, Josip Stritar, dr. Mat. Murko in dr. Tako sem slišal in videl leta 1893. prvič Stritarja kot predavatelja «Olge», svoje novele v verzih.

Ko je bila dvorana že natlačeno polna in so morali odpreti še sosednjo sobo, Stritarja še ni bilo. Toda par minut pred določeno uro se je pojavil skoraj majhen gospod šibke rasti, bledih lic, redke dvopolovne brade, že dokaj osivele, in košatih, neznatno meliranih las. Prvo pa, kar se mi je vtisnilo v spomin, so bile njegove velike sive, ostro zroče oči.

Po dvorani je završalo, rojaki so vzklikali ali zaploskali, vstajali, delali špalir. Stritar pa je nervozno zamahnil z roko, naj mirujejo, podal nekaterim tri prste svoje desnice v pozdrav in sedel za pripravljeno mizico.

Ko je postalo v dvorani tako tiho, da bi se slišal miškin tek — prej ni mogel nikoli čitati —, je razgrnil pred seboj višnjev zvezek — vsi njegovi rokopisi so bili višnjevo broširani — in začel čitati. Tiho, jedva slišno.

Njegov glas je bil visok, a prijeten, lep, njegova govorica pa tako zvonka, da si se moral braniti, da nisi poslušal le njegovega melodičnega organa in da pri tem nisi pozabil vsebine. Glas pa mu je postajal krepkejši in odločnejši, čim dalje je čital, njegovo predavanje živo, naglo, dramatično izrazito. Kakor medica so mu tekli stihi; nikoli se mu ni zareklo, dikcija pa mu je bila brez afektacije, izgovor naroden, domač, osoljen sem ter tja z originalno krepko ali značilno besedo, ki je zbujala posebno zadovoljstvo poslušalcev. Nedosežen stilist, umetnik jezika, bogat na izrazih, prožen in eleganten v tehniki. Govorjena glasba!

Po čitanju je posedel jedva toliko, da je čul Navratilovo zahvalo in popil čašico piva, in že je izginil.

Drugič sem bil v Stritarjevi družbi na proslavi Navratilove 70letnice. Sedeli smo za tremi dolgimi mizami v obliki podkve. Le tam zadaj je stala osamela mizica. In prav tja je sedel Stritar, si naročil čašo piva, poslušal dr. Murkov govor, potem pa je segel v žep in položil na mizo, za katero smo sedeli akademiki, šop listov s svojo prigodnico «Ivanu Navratilu za sedemdeseti god». Nato je izginil.

Tako sem ga videl potem še često na dunajskih slovanskih slavnostih; vselej je sedel za svojo mizico, za svojim stebrom tih in plah. Čim bolj so ga puščali na miru, tem veselejšega obraza je izginil takoj po vzporedu. Predstavljanja, poklonov, pozdravov in nagovorov ali celo vsiljenega laskanja ni trpel od nikogar. S komer pa je želel govoriti, dotičnika je poiskal in nagovoril sam.

Često sva sedela vsak za svojo mizo ali stala okoli istega biljara v kavarni «Maria Treu» v 8. okraju, čitala iste novine, si podajala slovenske dnevnike celo iz roke v roko, se pozdravljala, a poznala se nisva ali vsaj govorila nisva. V kavarno je prihajal z gimnazije nasproti kavarne dopoldne za pol urice ter je hitel vselej zopet nazaj poučevat. Mudilo so mu je pač vedno in moral je izkoristiti vsak trenotek. Poučevanje na šoli, prirejanje in urejanje slovenskih šolskih knjig, prevajanje delov sv. pisma in lastno pisateljevanje mu je jemalo ves čas. Ker je prebival daleč zunaj na robu Dunaja, se je moral vsak dan voziti s cestno železnico precej časa domov. Kot strogo točen mož in oče ni zamudil nikoli ne obeda ne večerje v krogu svoje obitelji. Tako smo ga mogli videti vsako pot takorekoč le nervozno hitečega.

Leta 1896. poleti pa sem želel govoriti ž njim o literarnih stvareh. Pisal sem mu, ga li smem posetiti kako nedeljo popoldne. Takoj mi je odgovoril, da me pričakuje «s posebnim veseljem že prvo nedeljo.»

Stritarjeva vila z lepim vrtičkom je ležala daleč zunaj. Vozil sem se s tramvajem pol ure in moral nato še korakati skoraj pol ure. Ker je bila vila obdana z železno ograjo in so bila vratca zaklenjena, sem moral zvoniti. V prvem nadstropju na zaprtem hodniku sem opazil na obešalniku za obleko puško dvocevko. Stritar lovec? sem se čudil.

Potrkam, vstopim v svetel salonček, a iz sosednje sobice mi že prihaja naproti Stritar, skromen, čisto po domače.

Ta svoj prvi sestanek z najodličnejšim organizatorjem slovenskega slovstva, našim dotedanjim najfinejšim estetikom in — kakor ga je označil izvrstno prof. dr. Jos. Tominšek — gentlemenom med našimi kritiki in polemiki, sem popisal v «Slov. Narodu» dne 7. decembra 1896. Ne bom se ponavljal. A dostavim naj danes, ko ljubeznivi mož ne more čitati več mojega feljetona: Očaral me je. Očaral s svojo odkritosrčnostjo, skromnostjo in pristno slovensko gostoljubnostjo. Bal sem se, da najdem šestdesetletnika filistra, moralnega pridigarja. V tistih mesecih me je namreč zmerjalo in psovalo vesoljno slovenstvo zaradi mojega «naturalizma», romančka «V krvi» in zbirke novelet «O te ženske».

Dr. Mahnič je rohnel v «Rim. Katoliku», «Slovenec» je pisal o «blatu in krvi» in rajni M. Malovrh me je celo v «Slov. Narodu» pod in nad črto brcal in krcal, kakor so mu ukazali njegovi literarni gospodarji. Edini rajni Fran Levec me je bodril in me — žal le v zasebnih pismih — vzpodbujal, naj vztrajam.

Tako sem bil nepopisno srečen, ko me je sprejel Stritar naravnost prisrčno, postavil predme steklenico vina, gnjat, sira in kruha ter me hvalil: «Hej, končno zopet človek, ki zna zapisati slovensko besedo . . . Murnik in Vi . . .» itd. Nič očitanja, nič grajanja — le radost in priznanje . . .

Dve uri sta nama potekli bliskoma. Kramljala sva o francoskih, ruskih, italijanskih in nemških literatih ter se radovala, koliko si imava povedati.

ideja teh legend je zmaga nacionalne misli nad tujstvom. Kjer je mimika izgubila moč učinka v legendah, tam je zastavil Šrola svojo godbo in je z njo popolnoma uspel. «Sjene» podajajo niz motivov, ki ilustrirajo dogodbe in običaje naroda ob raznih priložnostih. V njih vidimo seljaško svatbo z narodnimi plesi, prebujenje kraljeviča Marka, noricanje žen, junaško pesem gosларja, boj pravljičnega junaka z dednim sovražnikom itd. Iz celega dela raste lik kraljeviča Marka, ki simbolično predstavlja idejo dela. Pri uprizoritvi «Sjen» sta se odlikovala zlasti plesalski par Froman, znan tudi Ljubljančanom iz dveh plesnih nastopov pred leti. Kritika se o «Sjenah» izraža zelo povoljno.

Zbor zaupnikov mariborske oblastne organizacije JDS.

Maribor, 25. novembra.

Na občni zbor oblastne organizacije JDS v Mariboru, ki se je vršil danes dopoldne, je prispelo toliko delegatov krajevnih organizacij iz vseh krajev, da je bila restavracijska dvorana v Narodnem domu nabito polna. Med drugimi se je zbora udeležil tudi starosta mariborskih Slovencev g. dr. *Rozina* in ministra n. r. dr. *Kukovec* in dr. *Žerjav*.

Zbor je otvoril poslevodeči podpredsednik dr. *Lipold*, ki je izvajal, kako nujna je že provedba ustave in samouprav, zlasti z ozirom na potrebe obmejnega prebivalstva ter povdarjal vztrajno stremljenje JDS za koncentracijo naprednih sil. Glavna vsebina referata dr. Lipolda je prevzeta v spodaj navedene resolucije. Nato je tajnik g. Vekoslav *Spindler* poročal *o stanju organizacije*. Po volitvah se je življenje stranke okrepilo in je bilo ustanovljeno mnogo novih močnih organizacij. Povsod vlada nov optimizem, obenem pa razpoloženje za koncentracijo naprednega življa. Poročilo navaja podrobnosti o delu, ki so ga vršili demokrati potom tajništva in v okrajnih organizacijah. Tajnikovo poročilo je bilo vzeto z zadoščenjem na znanje.

Prisrčno pozdravljen od zborovalcev je nato govoril dr. *Žerjav o notranjem političnem položaju*. Poudarjal je solidarne interese demokratov ljubljanske in mariborske oblasti. Ljubljana ne zahteva nobenih privilegijev, vendar je in bo ostala tudi za severno Slovenijo prevažna centrala v gospodarskem in kulturnem oziru in to toliko bolj, kolikor več bo sama delala in organizirala. Signatura občega položaja je neodrejenost, ker radikalska vlada nima poguma odločiti se ali gre na levo ali na desno. Vsled tega nastala pavza, je bila državi glede razvoja uprave na veliko škodo, psihologično pa je bila morda koristna, ker je dala državnopravni opoziciji čas, da uvidi, da so njene zahteve neprovedljive. Demokratska stranka se je težko ločila od formalne moči le zato, ker je bila obljubila rešiti uradniško in invalidsko vprašanje, kar pa je zapečila od radikalcev izzvana kriza, ki so jo na vso moč želeli tudi klerikalci. Sedaj pa se demokratska stranka dobro uživlja v svojo vlogo kot opozicija in njen vpliv raste od dne do dne. Če smo tudi v Sloveniji manjšina, odrejenost naših ciljev v zvezi s krepko organizacijo in jako publicistiko, daje naši akciji mnogo poudarka. In tudi nasprotniki jo morajo neprestano respektirati. Poskus organizirati radikalsko stranko v Sloveniji, je popolnoma propadel in bi bilo pametneje, če bi se bili dotičniki ravnali po svoječasni izjavi, ki jo je govorniku dal g. Pašić, da radikalska stranka v Sloveniji nima ničesar iskati. Potem ko se je naša stranka privadila in utrdila v opozicijonalnem položaju, je čas, da izstopi iz rezerve v ofenzivo. V ofenzivo v centrali, da razvije svoj program, kako naj se na podlagi ustave razvije naše notranje državno vprašanje. Pri tem je demokratska stranka pripravljena v okviru državnega jedinstva, in to čisto po svojem programu, storiti vse za čim največjo dekoncentracijo državne uprave in za čim širšo samoupravo, ki bo varna pred vsako šikano. Slovenske organizacije JDS so v tem smislu dale inicijativo za sklicanje glavnega odbora stranke. Prihajamo pa v ofenzivo tudi v ožji domovini in smo prepričani, da bo poleg moralne moči naših idej nam dala zadoščenje tudi mnogo večja številčna moč naših volilcev. (Dolgotrajno odobravanje.)

V debati

je ravnatelj *Lesničar* iz Celja dopolnil gospodarski del izvajanj dr. Žerjava s kritiko pretirane davčne prakse, zlasti opozarjajoč na krivično dejstvo, da vkljub popolnoma spremenjenim valutnim razmeram veljajo stare davčne lestvice.

Po debati so zborovalci

pri volitvah novega oblastvenega načelstva

naprej prosili dolgoletnega voditelja g. dr. *Kukovca*, da prevzame predsedniško mesto. Ker pa je dr. Kukovec izvolitev odločno odklonil, mu je bila ob ponovnih ovacijah zborovalcev izrečena iskrena zahvala in zaupnica. Nato je bil soglasno izvoljen za predsednika oblastne organizacije dr. Franjo *Lipold*, za podpredsednike pa gg. Lovro *Petovar* (Ivanjkovci), Ivan *Šoštarič* (Maribor) ter Ivan *Prekoršek* (Celje). Poleg tega je bilo izvoljeno širše načelstvo s predstavniki iz vseh delov mariborske oblasti.

Po govorih gg. *Prekorška*, dr. *Kalana*, *Lesničarja*, dr. *Gosaka*, notarja *Kolška*, dr. *Pivka*, *Petovarja*, dr. *Kukovca*, dr. *Lašiča* in dr. *Lipolda* so bile sprejete predlagane resolucije in je bil krasno uspeli zbor zaključen ob 14. uri z vzklikom: *Na svidenje pri delu!*

Soglasno sprejete

resolucije

se glasijo:

I.

Poudarjamo, da smatramo slejkoprej za nujno potrebo, da se ustava izvede in da se poleg uvedbe državne oblastne organizacije izvede tudi oblastna in sreska samouprava, da bo tako ljudstvu dana prilike sodelovanja pri upravi domačih pokrajin in da se zasigura varstvo posebnih socijalnih in gospodarskih interesov mariborske oblasti.

II.

Pri posebnih, zlasti nacijonalnih razmerah v naši mariborski oblasti ponovno poudarjamo potrebo napredne koncentracije in se načelstvu naroča, da dela tudi še naprej za dosego kooperacije naprednih strank; zlasti to poudarjamo z ozirom na predstoječe volitve v občine, v sreske in oblastno skupščino ter trgovsko-obrtno zbornico, katerih volitev demokratska stranka ne smatra za čisto politične.

Oblastnemu tajništvu se naloži, da tekom treh mesecev po zaslišanju vseh gospodarskih in socijalnih slojev za vse sreze pripravi srezke in oblastne kandidatske liste in izvrši vse ožje priprave za skupen uspešen nastop pri srezkih in oblastnih volitvah.

III.

Odločno obsojamo finančno, zlasti davčno politiko sedanje vlade, ki ogroža v eksistenci malega kmeta in obrtnika, pa tudi našo trgovino in industrijo; protestiramo proti pretirani davčni praksi v Sloveniji in zahtevamo izvedbo izenačenja davčne zakonodaje.

IV.

Pridružujemo se protestu industrijskih in trgovskih krogov proti uvedbi koncesijskega sistema, ki bi dajal ministru za trgovino in industrijo izključno pristojnost, da daje dovoljenja za ustanavljanje novih industrijskih podjetij v celi državi. Obenem odločno odklanjamo namero gotovih krogov, izvabiti vso industrijo na jug, ker se s tem ogroža napredek Maribora in cele mariborske oblasti.

V.

Opozarjamo z ozirom na obstoječo denarno krizo vlado in vodstvo Narodne banke, naj ne vodi računa o interesih velikih industrij in bank, ampak naj predvsem preskrbi za kreditne potrebe tudi srednje in male obrti in trgovine, poljoprivrede in zadružništva.

VI.

Pozivamo vlado, da že enkrat izvede prečiščenje tujcev v podjetjih na naši zemlji, ker smatramo, da imamo dovolj popolnoma sposobnih domačih moči, ki morejo nadomestiti tujce.

VII.

Pri predstoječih trgovinskih pogajanjih zlasti z našo neposredno sosedo Avstrijo zahtevamo, da se jemlje posebni ozir na gospodarske potrebe, zlasti naše severne obmejne pokrajine ter cele Slovenije ker so interesi teh pokrajin pri pogodbi z Avstrijo najbolj prizadeti. Zahtevamo, da se k vsem pogajanjem pritegneje tudi strokovnjaki iz teh pokrajin.

VIII.

Z ozirom na eventualno oddajo državnih zdravilišč v zakup izjavljamo, da glede državnih zdravilišč Rogaške Slatine in Dobrne, ki so bila last dežele Štajerske, reklamiramo lastništvo istih za mariborsko oblast kot avtonomno premoženje in ne moremo prepustiti dispozicije glede teh zdravilišč brez poprejšnjega sporazuma z legalnim zastopstvom oblasti.

IX.

Uradniško vprašanje smatramo za povsem nerešeno in naprošamo glavni odbor stranke, da podvzame vse korake, da se ustvari odgovarjajoči gmotni položaj uradništva, ker si ne moremo misliti dobre uprave brez zadovoljnega uradništva. Isto velja v polnem obsegu za državne upokojence.

X.

Dvigamo ponovno odločen protest proti vsakoršnim političnim kupčijam z Nemci v Sloveniji na škodo naših nacijonalnih interesov.

XI.

Ob koncu poslovne dobe ministra n. r. g. dr. Vekoslava Kukovca kot poslanca mu izreka oblastni občni zbor stranke, ko mu daje absolutorij, svojo zahvalo za dolgoletno nesebično požrtvovalno in uspešno delo, katero je vršil kot voditelj in mandator stranke, in mu izraža svoje popolno zaupanje.

JDS v Celju

Krasno uspeli občni zbor krajevne organizacije JDS v Celju.

V središču Slovenije, v prijaznem mestecu ob Savinji, je imela napredna in demokratska ideja od nekdaj trdna tla. Da je niso omajali razni neveseli pojavi v naprednih vrstah zadnjega leta, je znova dokazal občni zbor, ki se je vršil pretekli petek, dne 23. t. m. v celjskem Narodnem domu. Dočim se radikalija sramežljivo skriva in si ne upa niti z imenom svojega vodstva na dan, so se zbrali v mali dvorani, kamor je bil sklican zbor, vsi stari zvesti pristaši, videti pa je bilo med njimi tudi častno število novih članov, ki se brez ozira na desno in levo priznavajo k stranki poštenja in pozitivnega dela za veliko, trdno in zadovoljno Jugoslavijo.

Predsednik organizacije dr. *Kalan* je v pozdravnih besedah povdarjal živahno delovanje strankine organizacije v mestu in okolišu ter demokratsko načelo, da ima k tedenskim političnim sestankom, ki so istočasno tudi odborove seje, pristop vsak odkrit pristaš.

Iz *tajnikovega* poročila se je lahko posnelo, da se je v organizaciji delalo mnogo, četudi so navidezni neuspehi pri volitvah v narodno skupščino marsikoga hipno oplašili.

Iz občinskega sveta sta podala izčrpno in pregledno poročilo obč. odbornika prof. *Mravljak* in dr. *Božič*. Prvi je razpravljal o organizatoričnem delu, se dotaknil raznih kulturnih, šolskih in socijalnih vprašanj ter povdarjal tudi narodni značaj mesta Celja, kojega trdna zaščita je ravno demokratska delegacija v občinskem klubu. Mestni nameščenci najdejo pri svojih materijelnih težnjah v demokratskem klubu vsikdar dovolj razumevanja brez ozira na to, da je velika večina nasprotnega političnega naziranja. Dr. *Božič* je obravnaval vsa najvažnejša gospodarska vprašanja, povdarjal sporazumno delo z ostalimi klubi ter odgovarjal točno in zadovoljivo na razna vprašanja in predloge, ki so se stavili tekom debate.

Volitve so se vršile soglasno ter določili tudi delegati za oblastno skupščino. Krajevni organizaciji načeljuje zopet njen dolgoletni predsednik dr. *Kalan*. Redni politični sestanki se vrše odslej *vsak četrtek* v rdeči sobi Narodnega doma.

Iz življenja in sveta

Pri kronprincu v domačiji

Francoski žurnalist Edouard Helsey je v pariškem «Journalu» opisal povratek nemškega kronprinca v domačijo. Kakor vedno ob takih priložnostih, se je za priboda kronprinca v Oelsu zbrala cela četa dopisnikov, fotografov in kinematografistov, ki so prihod bivšega prestolonaslednika hoteli izkoristiti v dobre kupčijske svrhe.

Edouard Helsey se je, predno je kronprinc dospel na mesto, obrnil na nekega natakarja v Oelsu s par vprašanji o Viljemovem sinu. Natakarji so namreč v gotovih podobnih slučajih precej merodajne osebe, ker vedo o razmerah več nego vsi drugi ljudje: marsikaj čujejo in marsikaj dodajo še sami... Natakar, iz katerega je hotel iztisniti vesti naš poročevalec, pa ni bil posebno zgovoren. Dejal je:

«Kaj nas briga kronprinc?! Mi ga ne poznamo. Videli ga nismo že od začetka vojne. Pa tudi prej je redko prihajal sem; prišel je enkrat ali dvakrat v letu — na lov. Zadnja štiri leta pa živi tu kronprinčeva žena z otroci. Njeno bivanje ne vznemirja nikogar. Zdi se sploh, kakor da je ni med nami. Pokaže se nam samo ob nedeljah, ko gre z otroci v cerkev. Najstarejši sin študira v kolegiju; obiskuje četrti razred. Sodim, da mora biti len. Drugače pa... ali ni sramotno, da je v kraju, kjer živi cesarska družina, toliko bosih otrok?»

S tem je bil razgovor z natakarjem pri kraju. Dopisnik je odšel v grad, kjer stanuje prestolonaslednikova družina. Grad je stara in velika stavba. Nad vhodom bereš 117. psalm v nemščini: «Če ne čuje nad to hišo Gospod, je vse naše bdenje zaman.» Po dvorišču se sprehaja star čuvaj. Opremljen je po vojaško. Zdi se ti, da gledaš prizor izza dobe Hugenotov...

Čuvaji so oblečeni v nekakšne turške jope in nosijo na vojaških čepicah zlatega orla. Naenkrat poči strel. Žurnalisti se zberemo in tiščimo naprej: nič. Pač. Prigrmi kočija, iz katere izstopi postaran gospod z birki, privihanimi à la Wilhelm. Z njim je družinski pes, velika žival svetločrne dlake in s pristriženimi ušesi. Na strehi grulijo golobi.

Pride oskrbnik. Poročevalci in kinematografisti postajamo vedno bolj nestrpni. Bili bi že radi sprejeti. Končno se začuje klic skozi okno na dvorišču. Planemo naprej. Prehodimo mnogo sob in soban, prerivamo se; vsakdo hoče biti prvi. Ustavimo se v sobi, ki je opremljena s starinskim pohištvom. Pred nami se pojavi kronprinc. Oblečen je v sivo obleko. Suh je kakor je bil vedno; v izgnanstvu je tudi osivel. Pod očmi in okoli usten ima gube. V obraz je rumen in ne kaže, da bi bil posebno zdrav. Pogled mu je ironičen. Nasmeje se nam in pravi:

«Prišli ste, da bi kaj izvedeli od mene. A kaj naj vam povem? Presrečen sem, da sem zopet med svojimi. Vse, kar se govori o meni v svetu, so gole klevete... Odkar sem stopil na nemška tla, sem govoril samo z osebnimi prijatelji. Politika me ne zanima. Vrnil sem se domov kot družinski oče in soprog. Nobene druge želje nimam kakor da se me ne nadleguje. Če srečate kogarkoli, ki bi rad govoril z mano, odvrnite ga od te namere. Poslej ne bom sprejel nobenega poročevalca več. Hočem samo pokoj in mir.»

Kmalu nato vstopi kronprinčeva žena v spremstvu 10 do 12letnega dečka. Stisne se k prestolonasledniku in ponavlja:

«Blažena sem, da smo zopet skupaj.»

Fotografi so napravili posnetek. Dano nam je znamenje za odhod. Avdijenca je končana. Telesna straža kronprinca nas odvede nazaj koder smo prišli: na dvorišče, kjer še vedno renči prestolonasledникov pes...

Nenavaden hotelski gost

Pozabi plačati račun in pusti tri četrt milijona lir pod posteljo.

V Gorici se je pripetil pred dnevi nenavaden slučaj. V nekem hotelu je prenočil tujec, ki se je legitimiral za ravnatelja neke angleške banke. Zjutraj je gost vstal, se opravil in hotel oditi. Odpeljal se je na kolodvor. Sobarica je opazila, da je tujec izginil in je zdirjala za njim. Ko ga je dohitela, mu je povedala, da je pozabil plačati prenočišče. Gost se je ljubeznivo nasmejal, s par besedami opravičil in odštel svoj dolg. Sobarico je nagradil z znatno napitnino.

Vsa srečna se je sobarica vrnila domov. Šla je naravnost v sobo, kjer je tujec prenočil in začela pospravljati. Lahko si mislimo, kako se je začudila, ko je našla pod posteljo denarnico in mapo, v katerih je bilo bankovcev in čekov za 781 tisoč lir. Na čekih so bile podpisane razne domače in tuje banke.

O najdbi je bil takoj obveščen lastnik hotela, ki je vzel denar in nakazila ter se z njimi podal na policijo. Tam se je ugotovilo, da se lastnik pozabljenih predmetov piše William Askot in da je angleški državljan. Med vrednostnimi papirji je bila tudi fotografija. Vendar sobarica ni mogla ugotoviti, če je bila to slika tujca, ki je prenočil. Ker po najdbi dozdaj ni še nihče povpraševal, se domneva, da je bil William Askot samo okraden in da hotelski prenočevalec ni bil nikak bančni ravnatelj, temveč kakšen premeten mednarodni tat, ki je v prenočišču odložil dokumente, kateri bi ga lahko izdali. Goriški varnostni organi so zdaj na delu, da pridejo stvari do jedra.

Idealna žena

Neki ugledni angleški list je pred kratkim sprožil vprašanje, kakšne ženske smatrajo možje za idealne soproge. Odgovori, ki jih je prejel na razpisano anketo, so v glavnem glase tako-le:

Moški se ne zaljubljajo v ženske pri njihovem delu. V ljubavne mreže se zapletejo na sestankih, v kopališčih, v plesnih dvoranah in pri različnih igrah. Takrat se noben moški ne vpraša, ali zna ženska dobro kuhati, šivati, pospravljati in negovati otroke. Fantazija moškega prikazuje moškemu srcu žensko v njeni popolni krasoti. To je idealna slika moških sanj o ženski.

Mladi moški so namreč vedno idealisti. Kadar ljubijo, drve za idealom in ne upoštevajo stvarnosti. Odtod v poznejšem zakonskem življenju toliko prevar in razočaranj, izvirajočih ponavadi iz nepoznanja med zakoncema. Je pa tudi mnogo zakonov, ki so srečni kljub temu, da se žena ne razume ne na vzgojo otrok, ne na gospodinjstvo. Toda v teh slučajih mora biti ženska take narvi, da ne postane možu nikoli dolgočasna, da mu ne jame presedati, temveč ume vedno ostati njegov najboljši prijatelj in svetovalec. Taka žena mora sodelovati pri vseh radostih in bolestih, pri vseh presenečenjih in razočaranjih svojega zakonskega druga. Kratkomalo, zložiti se mora ž njim v vsem ter najti notranjo vez, ki nikdar ne preneha družiti vseh bitij.

Ljubezen oslepija ljudi, toda nikoli jih ne oslepi tako breznadno, da bi bil ideal, katerega ima moški o lepi in dražestni ženi, identičen z idealom, ki ga ima o svoji življenski družici. Neštete mladeničev sanja o ženskah, ki so obdarjene z največjimi krepostmi in najboljšimi čednostmi. Toda neglede na te sanje, taki možje ne sklepajo zakona z ideali, marveč si poiščejo za zakonsko družico tako žensko, ki jim more dobro in skrbno upravljati gospodinjstvo in skrbeti za vse, kar je potrebno v domači hiši.

Med ljubeznijo in zakonom so sploh velike razlike. Redkokdaj se zgodi, da druži žena v sebi vse lastnosti, ki jih mora imeti ženska kot ljubimka in soproga. Ženska, ki bi hotela biti oboje v eni osebi, bi morala biti lepa, zvesta, dobra, morala bi moža ljubiti z vsem žarom svoje duše, roditi mu zdrave in lepe otroke, biti bi morala hišna gospodinja in velika dama. Te krepost pa so redkokdaj združene v eni sami osebi. Zakonov s takimi ženskami je malo. Zakonska zveza je marveč ponavadi vedno kompromis dveh ljudi z vrlinami in napakami.

× **13 milijonov avtomobilov.** Število registriranih avtomobilov v Ameriki neprestano raste. Od januarja do junija tega leta je število registriranih osebnih in tovornih avtomobilov naraslo za 764.052, tako, da je bilo dne 1. junija registriranih v Ameriki 13,002.427 avtomobilov. Napredek moderne tehnike je videti zlasti v tem, da je bilo leta 1916 registriranih v Ameriki le 3.512.996 avtomobilov. Celokupni dohodki na taksah registracije avtomobilov znašajo na leto 167 milijonov dolarjev. Od te vsote se porabi nad 130 milijonov dolarjev za popravo cest in poti.

× **Angleške volitve v malih oglasih.** V Angliji se bodo kmalu vršile volitve v parlament. Za te volitve se obeta živahna borba. Obe nasprotni stranki, konservativci in liberalci bosta napeli vse sile in žrtvovali vsa sredstva, da dosežeta čim več uspehov. Interesantno vlogo igrajo v tem volilnem boju mali oglasi v londonskih listih. Nekje beremo sledečo ponudbo: «Konservativni agent za volitve, izvrsten organizator, ki je z ogromnim uspehom vodil že več volitev, se priporoča strankam pod št...» Drugi agent se zopet ponuja s sledečim besedilom: «Sijajni govori, koncizni, specijalno redigirani za konservativne kandidate! Cena: 3 funte za 500 besed, 5 funtov za tisoč besed. Ponudbe ...» itd. Kakor vidimo, so Angleži tudi v volilnem boju zelo praktični ljudje. Oni tudi z volilnimi ideali kupčujejo — seveda previdno in zato — dostojno.

× **Koliko zdravnikov ima Evropa.** Iz najnovejših statističnih podatkov je razvidno, da ima Evropa 200.000 zdravnikov. Od poedinih držav ima največ zdravnikov Anglija, in sicer 48.000. Tu pride na tisoč prebivalcev po en zdravnik. Angliji sledi Francija, ki ima 32.000 zdravnikov, potem Nemčija (26.000), Italija (24.000), Rusija (20.000), Avstrija (13.000), Belgija (12.000) in Španija (8.000). Od vseh evropskih mest ima procentualno največ zdravnikov Bruselj, kjer pride na 10.000 prebivalcev 24 zdravnikov.

Spominjam se, da sem ga vprašal, kdaj in kje najložje ustvarja. «A Vi?» je vprašal. «Povejte najprej Vi!»

«Ob odprtem oknu, pod katerim šumi in valovi življenje,» sem mu odgovoril. «Ljudi moram slišati, čutiti, a tako oddaleč, da me ne motijo . . .»

«Glejte, jaz prav tako!» je vzkliknil. «Jaz delam najložje v gostilni — sam sedeč v kotičku — okoli mene vse govori, se smeje, šumi — ničesar ne slišim kakor prijeten hrup — a verzi vro iz mene, misli se mi porajajo — jaz pa pišem, pišem . . . Doma potem le še gladim in pilim . . .»

Spremil me je prav na ulico in me vabil, naj le še pridem, kadar hočem.

In prišel sem še parkrat, potem pa sem si ž njim le dopisoval. Kot urednik «Slovanov». Za njegovo 70letnico pa sem ga povabil, naj pride v Ljubljano. Dogovorno z županom in z Društvom slovenskih književnikov in časnikarjev. Bilo je spočetka leta 1906. Obljubil je in nato so mu bila poslana oficijalna povabila.

V petek, 19. maja popoldne je dospel z brzovlakom v spremstvu svoje žene. Na peronu so ga pozdravili župan, odbor društva, deputacija profesorjev mestne višje dekliške šole, a pred kolodvorom mnogo dijaštva in naroda. Kot društveni tajnik sem mu preskrbel v takrat še novem hotelu «Union» najlepše sobe na vogalu prve ga nadstropja. Stanoval je krasno in bil je silno zadovoljen. Zvečer so mu priredili dijaki podoknico in ljudstvo je oblegalo hotel. Stritar je prihajal na balkon in se zahvaljeval.

V soboto, 20. maja ob 11. se je vršila slavnostna seja občinskega sveta ljubljanskega. Stritar je sedel na desnici županovi, jaz pa sem bil zapisnikar. Župan je omenjal nepreceniljive jubilarjeve zasluge za slovensko književnost, za poznanje Prešerna in še posebej za mesto Ljubljano v dobi potresa. Za te zasluge ga je občinski svet imenoval leta 1905. častnim meščanom. Nato je imel slavnostni govor dr. K. Triller, ki je slavil Stritarja kot slovenskega Lessinga, magistra elegantiarum, pesnika, pisatelja, kritika in estetika, kot Slovana in idealista. Zares krasni in temeljiti govor je Stritarja očividno pretresel do srca. Končno je predlagal župan:

«Po inicijativi Josipa Stritarja smo lani odkrili Prešernov spomenik: iz te hiše vodi ulica k Prešernovi ulici mimo Prešernovega spomenika. Zato predlagam, naj se Špitalska ulica poslej imenuje Stritarjeva!» — Predlog je bil sprejet z navdušenjem.

Končno je prečital župan še edino došlo brzojavko. Iz Gorice:

«Učitelju mojemu — slava! Hvaležen sem mu jaz in vsa očetnjava. — Simon Gregorčič.»

Zvečer se je vršila bakljada gasilcev z godbo in prepevanjem Glasbene Matice.

V nedeljo dopoldne se je vršila v Mestnem domu slavnostna akademija Društva slovenskih književnikov in časnikarjev. Govorila sta dr Fr. Zbašnik in prof. dr. Josip Tominšek. Ob 1. popoldne je bil v Narodnem domu banket. Na razne govore je odgovoril Stritar s pesmijo «Hvala!» (Glej «Lj. Zvon» 1906, str. 341!) V njej je dejal:

«Kako naj prav zahvalim se? — Govoril
vam bodem, kakor mi veli srce:
kar nameraval sem, ne kar
sem storil,
to naj velja, za to mi hvala gre.»

In primerjajoč sebe skromno z mesecem poleg Prešernovega solnca je dejal:

«Prešernu veneci Prešernov duh naj
krepko nas prešine,
nas vse, in rod slovenski ne pogine!»

Ves blažen se je spominjal ljubljanskih dni še v opotovanih zahvalah, ki mi jih je poslal kasneje z Dunaja. Videl ga pa nisem nikoli več.

Fr. Govekar.

Hrast unogniti se ne da,
ni skale omajati moči;
in če te ljudstvo kamenja,
resnico mu govori v oči.

Jos. Stritar.

Sportni vestnik

Otvoritev bele sezone

Otvorili smo jo v nedeljo, v znamenju resignacije. Čete smučarjev so bile mobilizirane, operacijski načrti izdelani, razporedba določena. Izvidnice so se odpravljale že v soboto popoldne. Na Grmado in Otošec bi jim bil moral v nedeljo slediti center. Na to plat so bile določene čete Skale, Ilirije in Drena. Drug oddelek je bil delegiran na Veliko Planino, LSK pa je prevzel nalogo, da zavzame Rakek in prodre v osrčje Bloške planote. Poedine tehnične čete so imele še specialne naloge. Toda v soboto popoldne se je priroda skujala, zapihal je jug in iz oblakov je pričel curljati krop. Ljubljana je postala glavno mesto plojhe, čofedre in žlavse. Pripravljene udarne čete so kar odmehale. Orodje je šlo za peč, moštvo pa na peč, in v svoje pravice so ponekod stopili romani, fajfe, alkohol in tarok.

Pa ne pri vseh! Tako je nekaj brodofomctov pohitelo na Jesenice, kjer se je vršil občni zbor gorenjskih sportnih bratov. V nedeljo zjutraj pa jo je mahnil oddelek Drena iz Ljubljane čez Toško čelo do svete Katarine, ki jim ni bila nenaklonjena. Vkljub sobotnemu dežju je bil sneg uporabljiv. Drug oddelek Drena — I samotar — je odšel celo v Planico, kjer je bila smuka relativno prav dobra, vreme pa mrzlo in jasno. Večji oddelek Ilirije je obiskal pobočja Zelenice in vkljub svežemu snegu našel še dokaj good sport.

Dvanajst smučarskih apostolov je torej vkljub vsemu otvorilo letošnjo belo sezono. Pri povratku v glavno mesto smo prav pod kolodvorskimi kostanji konstatirali:

Dežela Kranjska nima tacga bleka,
kjer bi na cestah našli tol'ko dre — ves.

Po preplavljenih ulicah smo jo mahali domov. Cesar niso zmogle gore, to je dosegel ljubljanski občinski svet: Prvič smo ta dan dobili mokro v čevlje. Sredi občinskih luž našega velemesta smo se tolažili: Prihodnjo soboto bo že bolje! Smuk!

Nedeljski nogomet

V Sloveniji ni bilo napovedanih nobenih tekem. V Zagrebu pa so bile vse tekme — tudi hazenske — z ozirom na slabo vreme odpovedane. Pač pa je bilo v inozemstvu nekaj prav zanimivih tekem, od katerih omenimo predvsem Sparta : Amateure na Dunaju in Slavija : Hakoah v Pragi.

V nastopnem posamezni izidi:

Dunaj: *Sparta (Praga) : Amateure (Dunaj) 1 : 1 (1 : 0).* Tekma je nudila mnogo prav zanimivih epizod. Skoraj vso prvo polovico in tudi začetkoma druge polovice so Dunajčani držali Pražane v defenzivi, vendar pa napad Amateurjev ni znal izrabiti mnogo ugodnih situacij. V 29. minuti prve polovice je napad Sparte prodrl dunajsko obrambo ter po Sedlačku zabil svoj gol. V drugi polovici so Dunajčani ponavljali svoje ostre napade na vrata Sparte, toda praški golman je branil tudi najbolj nevarne strele. Končno so Amateurji izenačili z enajstmetrovko, proti kateri so Čehi ostro protestirali. Tudi v nadaljevanju tekme se ni posrečilo nobenemu klubu doseči zmage. — Nedeljske *prvenstvene tekme* so zopet spravile na prvo mesto tabele Rapida, ki ima dve točki več kot Ameteurji, ki so na drugem mestu. Posamezni izidi so v I. razredu: Rapid : Slovan 6 : 4 (3 : 1), Simmering : Wacker 5 : 1 (1 : 1), Sportklub (letos še nepremagan) : Admira 1 : 1 (1 : 0), WAF. : Ostmark 2 : 0 (1 : 0). II. razred: Rudolfshügel : International 1 : 1.

Praga: *Slavija : Hakoah (Dunaj) 4 : 2 (1 : 1).* Hakoah je dosegla dvakrat vodstvo, ko pa je bil njen igralec Neufeld izključen, je docela popustila. Zaradi demonstracij občinstva proti sodniku Heritesu, je ta prekinil tekmo pet minut pred koncem. — *Druge tekme:* DFC. : Viktorija Žižkov 7 : 1, Cechie Karlin : Meteor VIII. 3 : 1.

Beograd: Jugoslavija : Beograjski športni klub 9 : 1. (Prvenstvena.)

Nürnberg: I. F. C. Nürnberg : Wacker (München) 0 : 0.

Amsterdam: Holandija : Švica 4 : 1 (2 : 0).

Olimpijske igre 1924. Kakor objavlja francoski olimpijski komite, je dosedaj prijavilo 27 držav svojo udeležbo pri olimpijskih igrah leta 1924, in sicer Jugoslavija, Amerika, Francija, Anglija, Belgija, Holandska, Danska, Finska, Švedska, Luxenburg Poljska, Egipt, Indija, Italija, Japonska, Haiti, Letska, Rumunija, Švica, Češkoslovaška, Monako, Kanada, Argentinija, Nova Zelandija, Madžarska, Bolgarija in Turčija. Avstrija doslej še ni prijavila svoje udeležbe. Program obsega nastopne točke. 1. Lahka atletika od 5. do 13. julija; 2. biciklistika od 23. do 27. julija; 3. sabljanje od 28. junija do 8. julija; 4. veslanje 10., 12. in 14. julija; 5. plavanje od 13. do 20. julija; 6. klasični pentation od 12. do 17. julija; 7. moderni pentation od 12. do 17. julija; 8. lawn-tennis od 13. do 20. julija, 9. nogomet od 15 maja do 9. junija. Opozarjajo se prijatelji sporta, ki žele na svoje stroške potovati v Pariz na olimpijske igre, naj se prijavijo na tajništvo za 8. olimpijado, Zagreb, Nikolićeva ul. 14 radi znižanih voženj na železnici. Javi naj se točni naslov in tekmovalna panoga, h kateri želi kdo potovati.

S. K. Slovan v Ljubljani poziva vse svoje člane in prijatelje kluba, ki žele goliti težko atletiko, da se takoj pismeno ali ustmeno zglase pri klubovem tajniku, Sv. Petra cesta 3/II.

Popularizacija letalstva. V soboto, dne 24. t. m. se je vršil ob 8. zvečer sestanek bivših pilotov in prijateljev zrakoplovstva v kavarni Emoni v Ljubljani, kjer se je sklenilo tudi v Ljubljani posvetiti čim večjo pažnjo propagandi in popularizaciji najmodernejšega prometnega sredstva — letalstvu. V pripravljalni odbor, ki naj v doglednem času skliče ustanovni zbor Aerokluba, so bili izvoljeni: inž. Zupančič, inž. Bloudek, g. Žarn in komandir letalske eskadrile v Ljubljani. Vse prijatelje opozarjamo na velepomembnost močnega razvoja naše zračne mornarice, kakor tudi na krasen sport, ki ga nudi moderno prometno sredstvo.

Vse članice in člane S. K. Primorja v Ljubljani, ki so se priglasili, in one, ki se še mislijo priglasiti za smučanje, se obveščajo, da je sestanek v sredo, 28. t. m. v Narodni kavarni. Sestanek važen.

Gospodarstvo

I. izredni občni zbor ljubljanske borze

Včeraj dopoldne se je vršil ob zelo številni udeležbi članov ter zastopnikov gospodarskih krogov v dvorani Filharmonične družbe prvi izredni občni zbor ljubljanske borze. Zborovanju je predsedoval predsednik borze g. Dragotin Hribar, ki je pozdravil navzoče, omenil v kratkem sedanje stanje borze ter obrazložil pomen tega izrednega občnega zbora, katerega dnevni red so sprememba pravil in slučajnosti. Za zapisnikarja je bil imenovan tajnik borze g. Marij Dobrila, za overovatelja pa gg. ravnatelj Trboveljske družbe Rihard Skubec in ravnatelj Mestne hranilnice borzni svetnik dr. Fran Černe. Navzoč je bil ves borzni svet, ki obstoja iz gg.: predsednika Dragotina Hribarja, podpredsednika Avgusta Praprotnika ter borznih svetnikov Ivana Kneza, dr. Frana Černeta, Antona Kristana, Janka Jovana in Jeana Pollaka.

Tajnik borze g. dr. Marij Dobrila je podal v kratkem sliko sprememb pravil, ki je bila potrebna: 1.) iz borzno-tehničnih ozirov; 2.) glede na različne obsoječe borzne zakone; 3.) glede na moderno organizacijo borze in glede na pravila že obstoječih borz. Sprememba pravil se je sprejela soglasno. Med drugim se je sklenilo povečanje števila članov borznega sveta od sedanjih 7 na 12 do 15 ter recipročna klavzula za sprejem inozemcev v članstvo; dalje so se izpopolnila določila za slučaj insolvence kakega borznega člana in določila pravic ter dolžnosti članov. Finančni odbor se je uvrstil kot organ borze. Natančneje se je določil tudi delokrog borznega sveta in se je v svrho olajšanja poslovanja sprejelo določilo, da voli borzni svet iz svoje srede vsako leto novi upravni odbor.

Pri slučajnostih je predsednik gospod Ivan Hribar utemeljeval potrebo ustanovitve popolne borze v Ljubljani. Zadevna resolucija, ki je bila soglasno sprejeta in ki se predloži merodajnim ministrstvom, se glasi:

Na izrednem občnem zboru ljubljanske borze za robo in vrednote v Ljubljani dne 26. novembra 1923. zbrani člani kot zastopniki denarnih zavodov, trgovine, industrije in obrti, ponavljajo že večkratno izraženo prošnjo na finančno in trgovinsko ministrstvo za podelitev dopolnilne koncesije za trgovanje z devizami in valutami, katera je bila od imenovanih ministrstev dosedaj tudi že opetovano obljubljena različnim zastopnikom slovenskih gospodarskih krogov. Obstoječa težka finančna situacija in na vse panoge gospodarskega življenja dnevno raztezajoča se kriza utemeljuje vsestransko nujno in neodložljivo potrebo oživotvoritve te eminentne gospodarske institucije. Predstoječe sklepanje raznih mednarodnih trgovinskih pogodb podkreplja tembolj izraženo željo in povdarjeno potrebo popolne borze v svrho izboljšanja gospodarskih razmer in ustrezanja nujno-gospodarskim potrebam. S poudarkom naglašamo, da je potreba popolne borze v Ljubljani enotušna zahteva vseh gospodarskih krogov v Sloveniji, kakor kaže priložena resolucija mariborske sekcije zveze industrijcev, katera se je soglasno izrekla za popolno borzo v Ljubljani. Apeliramo na državniško dalekovidnost gg. ministra trgovine in financ in jih prosimo, da že zdaj naj priznamo potrebo popolne ljubljanske borze z odločilnimi ukrepi brez daljnjega odlašanja uresničiju, uvidevajoč neizpodbitno upravičenost ponovne prošnje in enakopravnosti vseh državljanov.

Nato se je predsednik zahvalil zborovalcem in, zaključil občni zbor, ponovno izrazujoč nado, da se bo dovolila v Ljubljani potrebna popolna borza.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (26. t. m.) *Pšenica:* baška, 79 — 80 kg, 2 odst., duplikat kasa, 4.5 vagona 312.5 — 315. *Ječmen:* baški, 67 — 68 kg, duplikat kasa 1 vagon 260. *Turščica:* baška, za marc-april, 100 odst. kasa, 7 vagonov 200; za marc-april, duplikat kasa, 4 vagoni 250; baška, 2 vagona 202.5; za januar, 3 vagoni 210; banatska, 2 vagona 300; sremska, stara, 1 vagon 230; sremska, 7 vagonov 210. *Otrobi:* debeli, baški, 3 vagoni 170; v jutinih vrečah, 1 vagon 130. Tendenca nespremenjena.

Dunajski živinski sejem (26. t. m.) *Goveda:* dogon 2619 glav; od tega iz Jugoslavije 708. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 10.5 — 16.5, izjemno 19, biki in krave 11 — 16, slaba živina 8 — 10.

Trg z jajci. Na naših tržiščih jako malo blaga. Za izvozno blago se plača 2 — 2.10 Din komad. Te cene so trenotno nad svetovnimi paritetami. Izgledi za izvoz so zaradi visokih cen kakor tudi radi dovoljnih količin na zunanjih trgih jako slabi. Na zunanjih trgih se pojavljajo izdatne količine iz Južne Amerike, Avstralije, Nove Zelandije, Poljske in Rusije. Tudi Rumunija je dovolila izvoz jajc.

Zagrebški trg s kožami. Poslabšanje vremena je povzročilo živahnost v trgovini z usnjem, dasi pomanjkanje denarja ovira poslovanje. Cene prošlega tedna: kruponi 105 — 110, vratovi 55 — 65, okrajci 40 — 45, boks inozemski 26 — 32, kravje usnje črno 100, žolto 110 — 120, usnje od mlade živine črno 150 — 170, žolto 200 — 225; telečje usnje črno 165 — 175, žolto 175 — 180 Din. Sirove kože so se tržile: bosanske 13 — 14, domače lahke 15 — 17, srednje 18 — 19, težke 22 — 23, telečje lahke 25 — 27, težje 30 — 32 Din za kg.

S hmeljskega trga. V *Savinjski dolini* hmeljska kupčija počiva. Hmeljske zaloge so majhne. Imejitelji blaga ne marajo oddati svojih zalog po sedanjih nižjih cenah. — Na *žateškem* trgu v Češkoslovaški istotako slaba kupčija. Za 50 kg se je plačalo prošli teden 3300 do 3550 Kč po kakovosti (brez prometnega davka).

Dobave

Dobava angleškega premoga. Pri odelenju za mornarico v Zemunu se vrši 10. decembra ofertalna licitacija glede dobave 6000 ton angleškega premoga.

Dobava železa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se vršijo 10. in 11. decembra ofertalne licitacije glede dobave železa.

Dobava železnega materijala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se vrši 12. decembra ofertalna licitacija glede dobave železnega materijala za gornji ustroj.

(Predmetni oglasi so v trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani na vpogled.)

= **Nesolidni manevri pri bankah.** Moderni čas je prinesel pogosto čudovite manevre, s katerimi si pri delniških družbah skušajo ustvariti umetne večine in zadušiti manjšine. Med takimi manevri so posebno opasni lovi na pooblastila pri ljudeh, ki ne vejo točno, za kaj gre in nasedajo površnim pojmom. To postopanje je stroge obsodbe vredno, ker se podpisniki pooblastil običajno ne zavedajo dalekosežnosti svojega podpisa. Tako n. pr. te dni razpošilja neka velika ljubljanska banka okrožnico, s katero skuša svojemu predsedstvu nabaviti čim največ pooblastil. Vabi se delničarje v nekak blok-sindikat, ki daje vso glasovalno pravico predsedstvu banke, delnice pa v depot, ter se ima tak delničar vrhu vsega še zavezati, da banki da predkupno pravico za svoje delnice po kurzu zagrebške borze. § 32. deln. regulativa izrecno prepoveduje take kupčije, pa tudi po trgovskem zakonu (čl. 248.) so neveljavne in neveljavna so tudi pooblastila kakor se jih v tej okrožnici zahteva. Posamezne klike spravljajo s takimi nečednimi manipulacijami zavod ob ugled zato, da sebi potem taka pooblastila zlorabno obračajo v prid. Čas je, da take stvari prenehajo. Nasvetujemo vsakemu, ki prejme od predsedstva banke take ponesrečene okrožnice, naj jih vrže v koš in prihaja na občne zbore ali sam ali po neodvisnem zastopniku, da ne bo njegovo pooblastilo predmet nedovoljenih transakcij. Če pa je kdo že nasedel, lahko pooblastilo takoj prekliče v lastnem interesu.

= **Službeni tečaji zunanjih valut.** Po rešenju finančnega ministrstva veljajo za mesec december nastopni službeni tečaji: 1 napoleondor 310, 1 zlata turška lira 350, 1 angleški funt šterling 385, 1 dolar 85, 100 francoskih frankov 480, 100 švicarskih frankov 1550, 100 grških drahem 140, 100 italijanskih lir 380, 100 češkoslovaških kron 250, 100 madžarskih kron 0.45, 100 rumunskih lejev 44, 100 bolgarskih levov 75, 100 peset 1050, 100 danskih kron 1380, 100 avstrijskih kron 0.12, 100 poljskih mark 0.005 Din.

= **Škoda vsled toče in povodnji.** Po statističnih podatkih ministrstva poljedelstva in vod znaša celokupna škoda vsled toče v tem letu 360.205.637 Din, vsled povodnji pa 23,377.345 Din. Največ je trpela Srbija (250 milijonov). Kljub temu je bila letošnja žetev za okrog 30 odst. boljša od lanske.

= **Izgradnja prostorov v naši svobodni solunski coni.** Ker so vse konvencije podpisane ter je dogovor o naši svobodni coni stopil v veljavo, se bo pričelo z ureditvijo prostora. Pričela se bodo graditi skladišča za blago in pisarne za osobje.

= **Nazadovanje izvoza vojvodinske živine.** Iz Subotice javljajo, da je zaradi razširjenih kužnih bolezni izvoz živine iz Vojvodine v prejšnjem mesecu silno nazadoval.

= **«Meja»** št. 21 ima med drugim nastopno vsebino: A. Hribar: Osvrt na posjet češkoslovačkih privrednika. — Ing. Milan Grković: Zemljoradnja na našem Kršu. — Milivoj Koludrović: Poljoprivreda u Dalmaciji i tjekarica «Kosak». — Agricola: «Meja» i «meja». — Ilija Bošnjak: Težačka hemija. — Uredništvo in uprava tega gospodarskega lista se nahaja: Zagreb, Jurišićeva ulica 16.

= **Ameriška mast v Trstu.** Iz Trsta poročajo: Zaradi močnega povpraševanja cene ameriške svinjske masti močno naraščajo. V prvi vrsti kupujeta Avstrija in Češkoslovaška.

= **Češkoslovaški uvoz pšenice in izvoz ječmena.** Iz Prage poročajo: V seji proračunskega odbora je izjavil poljedelski minister, da mora republika uvoziti letno 2.5 milijona metrskih stotov pšenice. V drugih vrstah žita je Češkoslovaška aktivna in ji bo mogoče izvoziti 40.000 vagonov ječmena.

= **Povišanje železniških tarif v Avstriji.** Z Dunaja poročajo: Povišanje blagovnih železniških tarif, ki se je te dni sklenilo, bo stopilo v veljavo s 1. januarjem 1924. Termin za uvedbo osebnih tarif še ni določen.

= **Produkcija sladkorja v Avstriji.** Po poročilu dunajskega lista «Tag» je znašala produkcija sladkorja v Avstriji v zadnji kampanji 8700 vagonov. To pomeni, da more Avstrija z lastno produkcijo kriti 1 tretjino celokupne svoje potrebe po sladkorju.

= **Poravnave in konkurzi v Češkoslovaški.** Meseca oktobra je bilo v Češkoslovaški prijavljenih 151 poravnalnih postopanj z 52.7 milijona aktiv in 89.3 milijona pasiv. Nadalje je bilo otvorenih 50 konkurzov s 7.6 milijona aktiv in 14.4 milijona pasiv.

= **Amerika povprašuje po suhih češpljah.** Po vesteh časopisja se konsumira v Ameriki, odkar je v veljavi zabrana vživanja alkoholnih pijač, velika množina suhih češpelj, ki jih pa rabijo baje tudi za tajno kuhanje žganja. Kanada in Francija izvažata zelo mnogo češpelj v Zedinjene države.

= **Povišanje železniških tarif v Poljski.** Iz Varšave javljajo, da je poljsko prometno ministrstvo sklenilo povišati s 1. decembrom 1923. železniške tarife potniškega in blagovnega prometa za 100, odnosno 200 odst.

= **Izvoz sladkorja iz Nemčije.** Nemška vlada je za del nemške sladkorne produkcije, to je 2 milijona metrskih stotov, dovolila prost izvoz, čeprav je celokupna letošnja produkcija za 20 odstotkov zaostala za lansko.

= **Proti rumunskim bankam v Madžarski.** Iz Budimpešte javljajo: Dva rumunska denarna zavoda Banca Romaneasca in Marmaroška banka sta prosila za dovoljenje, da smeta osnovati podružnici v Budimpešti. Proti temu pa se je pojavil v madžarskih bančnih krogih močan odpor, ker je rumunska vlada z nacionalizacijo težko oškodovala madžarske zavode.

= **Nazadovanje bolgarskega leva.** Vrednost bolgarskega leva se v zadnjem času mednarodno nepovoljno ocenjuje. Bolgarski finančni minister je izjavil te dni, da so vzrok temu vesti o primanjkljaju bolgarskega državnega proračuna dalje vesti o velikim plačilnim obveznostim Bolgarske za okupacijske stroške, potem dejstvo, da je češkoslovaška tobačna režija odklonila nakup bolgarskega tobaka, in končno ne baš najboljša žetev. Glede proračunskega primanjkljaja je izjavil minister, da ne bo prekoračil 800 milijonov levov.

= **Nova valuta v Gdanskem.** Zaradi katastrofe nemške marke je svobodno mesto Gdansk sklenilo ločiti se od nemške marke in osnovati lastno valuto. Edinica nove valute je goldinar. Vrednostno razmerje med zlato marko in goldinarjem je 1 : 1.25.

Ali ste že poslali naročnino za „Jutro“?

Najboljši premog, drva in oglje kupite najcenejše pri Družbi ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. — Tel. 220.

Prostovoljna prodaja starinskih predmetov,

kakor: omara s tabenakinastim nastavkom, šifoner, svečniki, klavir, slike itd., se vrši v sredo dne 28. novembra t. l. popoldne, početkom ob 14. uri, v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10, II. nadstropje. 6071

Glavna tobačna zaloga

in trafika v Mariboru

se odda za dobo 2. let. t. j. od 1. januarja 1924 do 31. decembra 1925 v zakup. Pojasnila daje glavna tobačna zaloga v Brežicah.

Mestna občina Ljubljana naznanja pretužno vest, da je nien častni meščan, naš veliki pesnik in estet

Josip Stritar

premínul dne 25. t. m. v Rogaški Slatini.

Svečani pogreb bo v Ljubljani; natančneje se pravočasno objavi.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1923.

Jean de la Hire: **Lucifer** fantastičen roman v šestih delih

V Votli Skali je baron Glô umrl na večer svojega stošestega leta in Rupert mu je nasledoval. Še pred smrtjo Diane in Glôja se je Norbert poročil s svojo pra-prasestrično Grisyl, in z njo je imel tri sinove: najstarejšemu je dal ime Glô, Glô von Warteck II.

Poleg Votle Skale je bila še ena votlina, ki jo je bilo mogoče napolniti z vodo in izprazniti, kakor je bilo pač treba: bila je namreč z nekakim predorom, ki se je dal zapirati in odpirati, v zvezi z morjem. Iznajdljivemu Norbertu se je tu posrečila važna iznajdba: izumil je namreč skafander (oklep za potapljače). Njegov sin Glô je šel še dalje in napravil prvo podmornico. Pomagali so mu pri tem kot strokovni delavci Angleži, ki jih je zajel z ladij.

Njegovi nasledniki so začeli vrtati in prodirati še globlje v podmorsko goro: tam so našli ogromne množine železovega protoksida in seskviosida, kojih zmes daje magnetovec in železo najboljše kakovosti.

Glô IV. je nekoč čital v knjigi, ki jo je zaplenil na neki ladji, da se dá pridobivati iz morja elektrika, na ta način, da se v različnih globinah polože kovinske žice in spoje med seboj po gotovih pravilih. In Glô IV. je bil prvi v zgodovini, ki je začel pridobivati električno silo iz oceana in jo porabljal za razsvetljavo in pogon strojev.

Leta so tonila v večnost, pretekli sta dve stoletji.

Prišli smo v dobo, ko je bil imenovan sin Ernest Bernd za guvernerja Bermudov.

In kakor njegovi predniki tako tudi sir Bernd ni poznal okoliščin, ki so povzročile, da so mu včasih na lepem izginili mladeniči, pa tudi zelo lepe devojke, kakor da jih je pogoltnilo morje.

Kakor njegovi predniki tako tudi on ni mogel najti vzrokov, vsled katerih so nastajale od časa do časa na brzojavnih in pozneje na brezžičnih vôdih motnje, ki so pogosto onemogočale brzojavljanje.

In končno si tudi ni znal razlagati — kakor tudi njegovi predniki ne —, odkod in zakaj one bliskajoče se luči, ki so v nekaterih nočeh švigale po nebu od juga proti severu, od horizonta do horizonta.

Prvič: pripetljaji na morju, tajinstveni somi; drugič: nepojasnjene magnetične motnje; tretjič: astronomom nepoznani meteori na nebu.

In tako se je zgodilo — 314 let potem, ko je dobila strašna Votla Skala še strašnejše prebivalce —, da se je približal dan, ki je bil v koledarjih krščanskega sveta zaznamovan s 17. majem, in nastopil je ta dan bežen trenutek, ko so kazali astronomski kronometri po pariškem času osem sekund in dvanajst minut čez 4 popoldne, kar odgovarja na Bermudih 4^h 12^{min} 8^{sek} zjutraj. —

To noč — kakor vsako noč — je imela nočno službo v »akustični sobi« Votle Skale potomka izgnanega Warteckа, tudi z imenom Grisyl, po številu VII., sorodnica Glôja XIII. s Schwalzrocka.

Ta »akustična soba« je nekaka okrogla celica, oddaljena kakih sto metrov od Votle skale, v votlini podmorske gore. Opremljena je s celo kopico aparatov, ki brez napake beležijo vsak najmanjši glas, ki prihaja iz in iznad morja v okrožju več tisoč milj. Tu sèm dospo točno in brezhibno poročila potom nekakega zračno-podmorskega brezžičnega brzojava, odkoder dohajajo prav istim potom ukazi in povelja na poglavarja Warteckov v Votli Skali., Ruperta VI.

To noč torej je imela nočno stražo neka Grisyl — v tajnem kraljestvu Votle Skale so imele potomke Warteckov prav isto stopnjo in iste dolžnosti kakor moški potomci, kakor je pač bilo vsakemu primerno z ozirom na njegove zmožnosti.

Ta Grisyl je še mlada deklica dvajsetih let morda, zelo svetlih, kratko pristriženih las, z belimi trepalnicami in obrvmi, rdečkastih oči ter voščene polti. Skoro ves sedanji rod Warteckov je namreč izgubil barvo. Dvanajst generacij živeti skoro neprestano pod žarki umetne razsvetljave sprva voščenih sveč, potem fosforescirajočih zrcal in sedaj električnih žarnic — to ne ostane brez zlih posledic za človeški organizem! Toda z zmernim in higijenskim življenjem so si ti podmorski trogloditi znali ohraniti močne kosti, krepke mišice in dovzetno živčevje. Tudi Grisyl je bila močna in stasita, lepa devojka.

Baš sedi pri majhni mizi na trdem stolcu z ozkim naslonilom. Pred njo sta odprta dva seznama, ona pa čita pri medli svetlobi ene same žarnice, ki sije izpod stropa, iz nekega znanstvenega mesečnika, izhajajočega v Bostonu (Massachusetts). Tedaj se oglasi zvonec za njenim hrbtom.

Mlada deklica — oblečena je v nekako pižamo iz sive volne, na bosih nogah ima nataknjene usnjene sandale, vrat ima gol, flanelasta srajca je tudi sive barve — dvigne glavo, porine časopis na drugi konec mize, in pogleda na kronometer, ki visi na steni njej nasproti. Obenem pritisne na enega izmed osemnajstih gumbov iz biserne matice, ki se blešče na enem koncu mize. Deset žarnic zagori in vsa soba je preplavljena z morjem svetlobe. Nato vzame nalivno pero in napiše v prvo vrsto 594. strani seznama:

17—5—4^h 12^{min} 8^{sek}

Nato začne opazovati črno deščico, ki je bila pritrjena na zidu nad kronometrom: polagoma nastajajo na njej bele črtice in pike, razvrščene po pravilih Morsejeve abecede.

Obenem piše v register, sproti prevajajoč Morsejevo besedilo v nemščino:

Podmornica L a m p a s, odrinila iz Havra 7. maja, cilj New York. Križari počasi po morju, ponajveč pod morsko gladino. Zaplenite jo! Irena in Henri na krovu. Ločite ju od ostalih. Ujeto posadko porabite za prisilno delo. — Glô XIII., Schwalzrock.

Deščica je zopet vsa črna. Zvonec utihne. Konec brzojavke.

»Čudno!« premišljuje Grisyl polglasno. »Kako, da nam Gospodar brzojavlja šele 17., kar se je dogodilo 7.? ... Po desetih dneh! ... L a m p a s je morda že v newyorškem pristanišču ... E, pustimo to! ... Brzojavka je vsekakor zelo nujna. Zbuditi bo treba Grottenmeistra, ki najbrž še spi.«

Rupert VI. je imel namreč naziv Grottenmeister, »poglavar votline«.

In Grisyl hoče pritisniti na enega izmed osemnajstih bisernih gumbov, ko se zopet oglasi neki zvonec. Ne dokončavši kretnje se obrne malo na levo, odkoder je prihajalo zvonenje, in pogleda na zemljevid Atlantskega oceana, ki je bil na steni, zemljevid, v čigar sredini se je videlo bermudsko otočje.

In na tej svetlomodri karti se naenkrat zasveti bela točka.

»Ah!« vzklikne Grisyl, »pa vendar ne L a m p a s? ...«

Začudeno strmi v steno. Ona svetla točka se je prikazala severno Bermudov, natančno v križišču 41. vzporednika in 55. poldnevnika, nekako v širini New-Yorka. In ta svetla točka se zdaj premika s hitrostjo minutnega kazalca na uri od vzhoda proti zapadu, ne čisto natančno, malce odklonjeno proti jugu ...

Grisyl pritisne na biserni gumb.

Samo „RIKADONT" zobna pasta Vas more popolnoma zadovoljiti!

Mali oglasi

stanejo z državnim davkom za inserate vred do 20 besedi Din 5·—, vsaka nadaljnja beseda 50 par več. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v znamkah). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (1 Din).

Službe (dobe)

Vajenca
za čevljarsko obrt se sprejme. Pavlin Josip, čevljar, Sv. Petra nasip 53. 15652

Več drvarjev
za podiranje bi imeli za delj časa delo, ali čez ali na šiht. Naslov pove uprava „Jutra". 15730

Trgovskega pomočnika
dobro izvežbanega v trgovini z mešanim blagom, starejšo moč, iščemo. Nastop takoj. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Samostojen". 15735

Vajenca
za špecerijsko trgovino v Ljubljani sprejmem takoj. Hrana in stanovanje pri starših. Naslov pri „Apollo", Stari trg 19. 15620

Korespondent
izvežbana zanesljiva in samostojna pisarniška moč, zmožen slovenske in nemške korespondence, spreten stenograf in strojepisec, se takoj sprejme. Istotam se sprejme tudi kontoristinja z daljšo prakso v trgovskih podjetjih Golob & Co., tovarna kemičnih izdelkov. Vič. 15494

Ključavničarji!
Kot ključavničarski vajenec želi vstopiti 15letni deček, poštenih kmetskih staršev. — Pogoji po dogovoru. Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Priden". 15720

Samo za hrano
in stanovanje bi opravljal lahko službo ali delo pod streho. Naslov pove uprava „Jutra" pod „Invalid". 15445

Šofer
in avto-monter z dolgoletno prakso, trezen, govori 4 jezike, slov., nem., italijansko srbohrvatsko, išče službe za osebni ali tovorni voz. Naslov pove uprava „Jutra". 15696

Službe (iščejo)

Bivši fin. poduradnik
išče službe. Je neoženjen, vešč pisarniških poslov in strojepisja in ima triletno pisarniško prakso. Zmožen je slov., srbohrvatskega in nem. jezika. Mesto si želi pri večjem podjetju, tovarni ali rudniku ali temu primerno. — Vstopi takoj. — Naslov pove uprava „Jutra" pod šifro „Vesten 888". 15757

Strojepiska
začetnica, za prepisovanje v slov. in nem. jeziku, išče primernega mesta. Eventualno prvi mesec brezplačno. Pod „Vestna" na upravo „Jutra". 15756

Deklica
stara 15 let, se želi učiti natakarske obrti. Naslov pove uprava „Jutra". 15764

Šivam za otroke
do osmega leta obleke in perilo ter opreme za novorojenčke. Delo prevzemam od 10. do 11. in od 15. do 16. ure. — Naslov pove uprava „Jutra". 15476

Z 10.000 Din kavcije
išče službe inkasatorja, pisar. moči, skladiščnika, zanesljiv uradnik, vešč več jezikov. — Ponudbe pod „Samo Ljubljana" na Anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Sodna ulica 5. 15501

Boljša gospodična
z večletno prakso kot gospodinja, išče mesta. Cenj. ponudbe na naslov: M. K. Arclin, pošta Vojnik. 15717

Službo gospodinje
išče vpokojena uradnica, 51 let stara, vdova, z enim sinom dijakom. Vsled pomanjkanja stanovanja želi priti kot gospodinja k samostojnemu gospodu ali vdovcu. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Vpokojena uradnica". 5739

Pouk

Konverzacije
italijansko-slovenske, z mlado simpatično gospodično, ki obvlada italijanščino v govoru in pisavi, želi gospod. Ponudbe pod „Trgovec 100" na upravo „Jutra". 15488

Instrukcije
za osnovne, meščanske šole, pouk v glasovirju ter nemščini sprejme učiteljica. Ponudbe na „Jutro" pod „Natančna". 15381

Poučujem italijanščino
nemščino, slovenščino po direktni metodi. Ponudbe pod „Direktno" na upravo „Jutra", Maribor. 15634

Tečaj
za strojno umetno vezenje, mašenje perila in nogavic itd. traja od 1. XII. do 10. XII. 1923. Pojasnila daje strokovna učiteljica Justina Pavšar, Celje, Gosposka ulica 25. 15612

Obrt

Slike za legitimacije
kakor tudi vsa druga strokovna dela prevzema in izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Valvazorjev trg 7, nasproti Križanske cerkve. 229

Vsa pečarska dela
kakor postavljanje peči, štedilnikov, oblaganje sten s ploščicami itd. izvršujem. Vsa popravila se izvršujejo najhitreje, cene nizke, delo solidno. Vsa naročila naj se pošiljejo na: Roman Florjan, pečar, Vransko pri Celju. 15656

Izurjen sedlar
išče primernega kraja za naselitev. Blagohotne ponudbe prosim na upravo „Jutra" pod „Sedlar". 15650

Modistka
Z. Gorjanc & Co, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27, poleg hotela „Tratnik", sprejema vsakovrstna popravila baržunastih in filz klobukov. — Postrežba točna. 11146

Prodam

Zimska suknja
moška, se proda. Raglan in frak za srednjo postavo. — Ulica Stare pravde 5, I. nad. 15718

Šivalni stroj
mali Singer 750 Din, velika stenska ura sreorna žepna ura, vse v dobrem teku, se poceni proda. R. Flis Domžale 86. 15724

Proda se
železna peč, gramofon s ploščami, laterna magica s slikami, aparat za elektr. masažo, 2 mizici, 1 zrcalo. — Poizve se na stojnici pred šišensko cerkvijo.

Nova zimska suknja
4 fotelji, stoli, 1 zofa, razno obleko in modroci. Vprašati Stara pot 1, I. nadstr., vrata 3, vsak popoldan. 15738

2 ženska zimska plašča
eden skoro nov, ženski kostumi in čevlji štev. 38 in moška obleka, s e p r o d a v Prisojni ulici 3, I. nadstr., vrata 4. 15715

2 električna lustra
krasna velika eksemplarja, nerabljena, pripravna za jedilnico ali gosposko sobo, se iz prijaznosti prodasta. — Naslov pove uprava „Jutra". 15714

Okraski za božič. drevo
božične svečice, jaslice, razglednice za božič in novo leto, kupite na debelo najceneje pri tvrdki Ivan Bahovec. Ljubljana, Sv. Jakoba trg 7. 15703

Moški turist. čevlji
2 para, dobro ohranjenih, se ceno proda. Streliška ulica 32, I. nadstr. 15699

Transportne vrče
za mleko, ½ za 30 in 1 za 25 litrov, dobro idočo stensko uro z 2 uteži (renesančno) prodam. Vprašati: Zelenica, Bled. 15731

Pozor, kovači!
Naprodaj je 10 vagonov bukovega oglja, cena za kilogram 1·50 Din, kolodvor Bled. Več pove Ivan Pretnar, kovaški mojster, Zabreznica, p. Žirovnica, Gorenjsko 15713

Kolo
malo rabljeno, se po ugodni ceni proda v Komenskega ul. št. 26, dvorišče levo. Istotam se proda tudi železna p e č. 15740

Razne obleke
moške in damske, čevlje, kožuh, kožuh za noge, oficirska obleka, otročja posteljica in voziček, se proda. Prodaja se vrši od srede naprej v Streliški ulici 22, pritličje na desno. 15746

Motorno kolo
najboljše znamke, 2 in pol konjski sili, skoro novo, se proda za 60.000 K zaradi bolezni. V slučaju se da tudi na kredit. Naslov pove upr. „Jutra". 15736

Dve kočiji
2 prsni konjski opremi, 1 voz zapravljivec, 1 svinjak, 1 omara za led, 1 svetiljka za obesiti, 1 pisalna miza in pes čuvaj — na prodaj. Naslov se zve v upravi „Jutra". 15583

Stabilni parni stroj
18/24 HP v najboljšem stanju se proda ali zamenja za lokomobilo ali motor na sesalni plin. Ponudbe na upravo „Jutra" pod Parni stroj. 15568

Specijalna zaloga
zimskega blaga (double, palmerston, flauš) ter izgotovljenih zimnikov, raglanov, ulstrov in vsakovrstnih oblek, Drago Schwab, Ljubljana Dvorni trg 3.

Kompletna spalnica
z žimnicami, mece., les, jedilnica in soba za samca, vse novo, se po ugodni ceni proda. Naslov pove uprava „Jutra". 15563

Spalno sobo
novo, kompletno, popolnoma politirano iz orehovega lesa prodam radi pomanjkanja prostora po zelo ugodni ceni. Naslov pove uprava „Jutra". 15639

Konjska mast
čista, se prodaja na Tržaški cesti v konjski mesnici. Istotam se prodaja konjsko meso od lepih debelih konj vsak pondeljek, sredo in soboto. Za obilen obisk se priporoča Pušnik Rudolf, konjski mesar, Rimska cesta 19. 15600

Več pomij
dobrih, se odda po nizki ceni. Izve se pri konjskem mesarju na Rimski cesti 19. 15598

Kupim

Zlato in srebro
kupuje po najvišji ceni Milan K o š a k, zlatar, Cankarjevo nabrežje 31. 15762

Pozor!
Ali ne veste, da plačujem po najvišjih cenah stare obleke, čevlje in pohištvo itd.? Na željo stranke pridem na dom. Dopisnica zadostuje. Martin Drame, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 15678

Hrastovih in bukovih
hlodov za žaganje kupujemo vsako količino. Ponudbe z navedbo cene pod „Draga", lesna trgovska in industrijska družba z o. z., Ljubljana, Jeranova ulica štev. 14. 15315

Popolni letniki »Slovenca«
od 1912 dalje se kupijo. Ponudbe na upravo „Jutra" pod naslovom „Slovenec".

Surove kože
vseh vrst kupuje po najvišjih cenah Maschke & Comp., Glinška ulica 27, Pot v Rožno dolino. 15237

Kmet-pridelki

Med
trčan za potice v škafih po 80 K 1 kg, posoda vračunana. Finejši med cena po dogovoru. A. Maček, Vrhnika. 15658

Sadnega mošta
dobrega, ima na prodaj večjo količino državno upraviteljstvo veleposestva Mokrice. Cenjene ponudbe z navedbo cene je poslati na državno upravo veleposestva Mokrice, pošta Jesenice ob Savi. 15503

Stanovanja

Mlad zakonski par
brez otrok, išče stanovanje, ozir. prazno ali opremljeno sobo. Najemnina postranska stvar. Ponudbe pod „Mirna stranka" na upravo „Jutra". 15755

Soba z 2 posteljama
in električno razsvetljavo, se odda s 1. decembrom dvema osebama ali zakonskemu paru Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod „F. P." z navedbo plače. 15758

Opremljeno stanovanje
se išče. Posodim denar ali plačam v naprej. — Ponudbe pod: „Dve osebi" na upravo „Jutra". 15743

Sobo
za eno osebo, po možnosti v centrumu, s posebnim vhodom, išče carinik. Cenj. ponudbe na upr. „Jutra" pod „Carinik". 15700

Opremljena soba
se odda 1—2 gospodom ali zakonskim. — Naslov pove uprava „Jutra". 15691

Opremljeno sobo
separirano, iščem v sredini mesta. Ponudbe pod „Samec" na upravo „Jutra". 15701

Nepremičnine

Nova vila
blizu centra, fino izdelana, s takoj rostim stanovanjem, se ugodno proda ali zamenja za manjšo vilo ali hišo v Ljubljani. Več se izve na Aškerčevi cesti 15, nasproti lekarne Bohinc. 15748

Lokali

Mesarijo
na prometnem kraju, se vzame v najem. — Ponudbe se prosi pod „Samski mesar" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 15719

Trgovina
dobro vpeljana, s koncesijo za vinotoč, na zelo prometnem kraju v mestu, se z vsem inventarjem vred takoj proda. Vsa priprava za prekajevalnico kot stanovanje na razpolago. Pismene ponudbe pod „Prometni kraj" na upravo „Jutra". 15548

Svetel lokal
z veliko izložbo, z veliko kletjo, drvarnico, se zamenja z manjšim v mestu ali periferiji mesta. Več pove uprava „Jutra". 15469

Kapital

Inteligentna dama
državna uradnica, lepo prosi dobro situiranega gospoda 1500 Din posojila proti vračilu v obrokih in garanciji na plačo. Diskrecija čast. — Ponudbe pod „Inteligentna 15742" na upravo „Jutra". 15742

Posojilo iščem
na prvo vknjižbo 10 do 20 tisoč dinarjev. Plačam 20 do 30 odst. Poizve se pri upravi „Jutra". 15480

Posojilo iščem
50.000 do 100.000 Din. Obresti se izplačujejo takoj ali pa mesečno. Eventualno se sprejme tihi družabnik v zelo dobičkanosno podjetje. Ponudbe pod „Zlata jama" na podružnico „Jutra", Maribor. 15485

Posojilo
v znesku 125.000 Din najame izborno vpeljana tovarna, edina svoje stroke v SHS. Ponudbe je nasloviti na upravo „Jutra" pod „Privatni kapital". 15680

Dopisovanje

Gdč. v sivi obleki
ki jo je v nedeljo 11. 11. od 12 do pol 2 na južnem kolodvoru sprehajajočo se pozdravil s tramvaja neki gospod, prosi dotično, da bi se javila na upravo „Jutra" pod „T. H.". 15752

Listi v jeseni.
Zakaj ste umolknili? Česa se bojite? Za mojo odkritosrčnost, nisem li vreden odgovora? Dvignite še danes pismo v upravi „Jutra". 15765

Dva parkeljčka
z dolgimi lasmi in kratko pametjo iščeta Miklavža. — Dopise pod „Parkeljček in hudiček" na podr. „Jutra" v Mariboru. 15723

Dopisovanja
želita dve mladi, inteligentni gospodični z dvema gospodoma modernega mišljenja. Cenjene dopise s sliko, ki se na zahtevo vrne, je poslati na upravo „Jutra" pod šifro „Blondinki". 15689

Sud Amerika
39letni Slovenec, samostojen in izobražen mizarski mojster z dosti prihranjenega kapitala, živeč od 1. 1915. v Južni Ameriki, želi resnega dopisovanja z dobrodušno Slovenko v takih letih, ko bi imela veselje do Amerike. Samo resnega dopisovanja, ako je mogoče s sliko, ki se takoj zamenja ali vrne pod „Sud Amerika" na upravo „Jutra". 15642

Znanja
z boljšim gospodom želi inteligentna in solidna gospodična. Dopise pod „Solidna" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 15724

Kdo hoče
Uršo pa Katro, seveda mora biti fejst fant. Ponudbe pod „Urša pa Katra" na upravo „Jutra". 15732

Ria!
Prosim, ponovi sestanek v četrtek enako. Imam velike simpatije. Imej znak kakor jaz. Drugače ne vem. — Na svidenje! L... 15728

Znanja želita
2 dobro situirana mladeniča z mladimi gospicami radi krajšanja dolgočasnih večerov. Ponudbe pod „Joso - Branko" na upravo „Jutra". 15687

Ženitve

Mlada vdova
z 1 otrokom, ki vodi lastno obrt, želi znanja v svrho ženitve z gospodom do 40 let. Ponudbe pod „Vdova 303" na upravo „Jutra". 15741

Poročiti se želi
mlada, inteligentna gospodična, trgovsko naobražena, s starejšim gospodom, ki je trgovec, ker ima veselje do trgovine. Vdovci z enim ali dvema otrokoma niso izključeni. Resne ponudbe s sliko na upravo „Jutra" pod štev. 1182. 15754

Poročili bi se radi
t r i j e železničarji z boljšo službo. Prednost imajo ona kmetska dekleta, ki imajo kako posestvo. — Ponudbe s sliko pod „Tegodrag, Davorin, Vladimir" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 15722

Razno

G. Nipiču, Maribor
Čast mi je sporočiti Vam, da je Vaša iznajdba za ogrevanje „Toplodar", katero ste postavili v mojem stanovanju, nad vse pričakovanje dobra, deluje brezhibno, prihrani ogromno na kurivu in sem s isto nad vse zadovoljen ter jo bom vsakomur toplo priporočal. Ogrevanje velike jedilne sobe se vrši nad vse pričakovanje brez duha, povsem samostojno, ne da se pri tem soba kaj onesnaži. Vaša iznajdba je zelo koristna in naj bi ne manjkala v nobeni hiši, ker nadomesti popolnoma peč, ne da se porabi zato kaj kuriva. Ljudevit Reizner, podpredsednik banskog stola v pok. in hišni posestnik v Mariboru. Naroča se: Jugometalija, Kolodvorska ulica 18 ali R. Nipič in drug, Maribor. 14309

Na dobro domačo hrano
se sprejme več gospodov. Na željo kosilo ob 2. Naslov pove uprava „Jutra". 15759

Rabljene britvice
„Gillete", „Mem" in velik se sprejemajo v električno brušenje v drogeriji Anton K a n c, Ljubljana, Židovska ulica 1. 31

Za slabotne otroke
Emulzija ribjega olja. Vsak teden sveža. Mnogo učinkovitejša kot navadno ribje olje. Izdeluje: Lekarna Ramor, Ljubljana, Miklošičeva cesta. (Pri glavnem kolodvoru.) 1552

Ažurira
Toni Jager - Cerne
Dvorni trg 1.

Živali

Lovski pes
lep, se proda za 100 Din in lepa psica dobermanka, 5 mesecev stara, tudi po nizki ceni. Ogleda se pri: Pušnik konjski mesar, Rimska cesta 19. 1559

Volčji pes
se proda. Poizve se: Zelenjama, Tovarniška ulica, nova hiša, Nemeth. 1547

Glasba

Tamburice
najraje za celi zbor se kupijo. Ponudbe na gasilno društvo v Begunjah pri Lescah. 1561

Opazujte svojo izredno okrepčanost in dobro razpoloženje po užitku juhe iz „Juhana"!
6014

Za Miklavža
kupujte
knjige za mladino:

Milčinski, Zgodbe kraljeviča Marka. Ilustrirano. Vezano Din 18—, s pošto Din 10·50.
Milčinski, Tolovaj Mataj. S slikami. Vezano Din 26·—, broš. Din 20·—, po pošti Din 1·50 več.
Šorli, Čirimurci. S slikami. Vez. Din 25·—, broš. Din 20·—, po pošti Din 1·50.
Šorli, Bob in Tedi. S slikami. Vez. Din 18·—, broš. Din 12·—, po pošti Din 1·25 več.
Vaštetova, Pravljice. S slikami. Vez. Din 22·—, po pošti Din 1·25 več.
Čika Jova-Gradnik, Kalamandarija. Otroške pesmi. Vezano Din 12·—, po pošti Din 1·— več.
Čika Jova-Gradnik, Pisani oblaki. Otroški pesmi. Vezano Din 14·—, po pošti Din 1·— več.

Razne slikanice, ilustrirane pravljice za majhne otroke.

Knjige se naročajo pri
Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Domače vesti

REPUTACIJA.

Od velike postaje blizu naše severne meje ni daleč do dveh letovišč. Pa tudi do južne meje ni daleč. Preko te postaje redno vozi inozemski tranzitni vlak, s katerim se smeš peljati le, če imaš potni list za čez mejo.

Na postaji poslujejo i gospoda carinniki, i carinski posredniki, i obmejni stražniki s svojim šefom pograničnim komesarom. Dve branši, dve stranki. Gre pa za vprašanje ranga. Kdo je več?

Carinik je nekako vajen posebnega spoštevanja. Zato so se tudi z naše velike postaje pred nedavnim odpeljali z inozemskim tranzitnim, domačemu občinstvu nedostopnim vlakom gospoda cariniki v eno obeh bližnjih letovišč. Sebaj so vzeli še gg. carinske posredniki, in pa p. n. dame. Delali so pa račun brez krčmarja. Pogranični komesar je namreč goste pometal iz vlaka, in ker niso šli rade volje, je incident povzročil obilo hrupa in šuma in vika in krika.

Začudeni potniki inozemci so pri vseh oknih vlaka gledali na pozornico, na kateri so se ljudje v naših uniformah in z žensko asistenco glasno prepirali, tiščali drug drugemu fige in pesti pod p. n. nosove in noske, pljuvali kakor artiljeristi, kleli kakor Črnogorci in vrišćali kakor kranjski jegrarji. Inozemski potniki pa so pri oknih majali z glavami, se režali in drug drugemu pomenljivo nasmihali.

Posledica: Pred pristojnim ali nadležnim okrajnim sodiščem serija tožbá, dalje vrsta uradnih referatov na ministrstvo finansija, na ministarstvo unutrašnjih dela, na glavno direkcijo carin, na ministarstvo saobračaja, in morda tudi na vojno, zunanje in kaj vem kakšno ministarstvo še. Priznati je treba, da so vloge šle naglo in točno in jih je bilo mnogo, in jih bo še.

Vendar spadajo vloge že v interno poslovanje prizadetih. Pred inozemskim občinstvom pa so prizadeti vrišćali tudi še: Jaz pojdem k Jankoviću! Figo tvoj Janković, jaz grem k Jovanoviću! J... ti ja tvoga kuma, a znaš, moja večerka je rod kumu Stojadinovića, pa videt ćeš, itd. Ni ga bilo sedanjega ministra, čegar ime bi se v enem prepiru ne bilo imenovalo, da bo grožnja bolj učinkovala. Jaz sem jih gledal in se zelo, zelo ženiral. Kličem vse ministre na pomoč, da ponovijo igro vnumetanja. Toda koncito!

M. A. C.

*

* **Pogreb Josipa Stritarja, Krsta z** zemskimi ostanki pesnika Borisa Miranа bo v četrtek zjutraj položena na mrtvaški odar v Narodnem domu v Ljubljani. Dostop za občinstvo bo trajal od 9. dopoldne do 3. popoldne. Ob 3. popoldne se bo otvoril žalni sprevod skozi mesto. Ulice, po katerih bo šel pogreb, bodo že pravočasno naznanjene. Ljubljanska, kakor tudi vsa podeželska društva in korporacije poživljamo, naj odpošljejo čim številnejša zastopstva, da bo zadnja Miranova pot tem veličastnejša.

* **Prometna policija v Zagrebu.** Včeraj je v Zagrebu prvič nastopila prometna policija, obstoječa iz 40 redarjev iz Reke (jugoslovenskih državljanov), ki so napravili tozadevno poseben tečaj. «Prometni redarji», — tak napis imajo na rdečem traku na roki, — bodo vodili samo promet na trgih, cestnih križiščih itd. in smejo svoje mesto zapustiti le v nujnih slučajih.

* **Vprašanje železniške direkcije v Ljubljani.** Glede na izjavo prometnega ministra dr. Velizara Jankovića, da se namerava osnovati v Ljubljani železniška direkcija, se poroča, da bi pod to direkcijo spadalo celokupno omrežje na slovenskem ozemlju (tudi bivša južna železnica). Nadalje se vrši akcija, da bi pod upravo ljubljanske direkcije prišli tudi progi Bubnjarci-Karlovac - Sušak (Reka) ter cela zagorska proga (Dolnja Lendava - Čakovec - Zaprešić), češ da je teritorij zagrebške direkcije prevelik, a ljubljanske bi bil premajhen. Proti tej akciji pa je v Zagrebu velik odpor, češ, da spadata omenjeni dve progi po naravi pod zagrebško direkcijo in da ni gledati pri tem na eventualno večji ali manjši teritorij.

* **Nadaljevanje napadov na dr. Rosino.** Sinočnja «Straža» nadaljuje s svojimi ciničnimi napadi na velezaslužnega mariborskega rodoljuba dr. Rosino, kateremu je ves narodni Maribor ob priliki njegove 60letnice pred kratkim prirejal navdušene manifestacije hvaležnosti in spoštovanja. Čeprav je «Straža» vseh pet let po povratu do neba povzdigovala narodne zasluge dr. Rosine, piše v sinočnji številki ob priliki poročila o razpravi Orjunašev med drugim sledeče: «Javnost je ogorčena, ker sta zagovarjala Orjunce bivši minister in voditelj JDS dr. Kukovec in kakor sam rad sliši starostni slovenski mučenik, narodni bojevnik in voditelj dr. Rosina. Pri napadu na Cirilovo tiskarno ne gre za zagovor res nacijonalne lahkomiselnosti, ampak za lopovski zločin nad podljetjem, ki se je edino in neustrašeno skozi desetletja borilo proti nemštvu in je baš tedaj, ko je dr. Rosina strahopetno zanemarjal dolžnosti poslevodečega podpredsednika Narodnega sveta v Mariboru, noč in dan delovalo in tudi v glavni meri pripomoglo, da je Maribor postal jugoslovanski. (Sedaj torej vemo, kdo je otel Maribor Jugoslaviji!) Ogorčenje radi zagovora zločina nad Cirilovo tiskarno pa ne vladá radi nastopa dr. Kukovca in dr. Rosine samo med klerikalnimi krogi, ampak med vsemi, kojim slovenstvo in delo za obrambo slovenstva ni samo fraza kot dr. Kukovcu in dr. Rosini. To mnenje javnosti naj si zapomnita dr. Kukovec in dr. Rosina in uvidela bodeta, da so njune zasluge za slovenski narod ravno tako ničeve, kot na primer histeričnega zagovornika orjunskih zločincev dr. Snuderla in kratkovidnega dr. Lipolda.» Fej!

* **Preiskava proti dr. Goršiču.** Iz Beograda je dospel odposlanec ministrstva socijalne politike gosp. Stojadinović, da uvede preiskavo radi gravanin naperjenih proti gosp. dr. Goršiču. Včeraj se je že začelo na invalidskem oddelku obsežno zaslišavanje uradnikov. Minister za socijalno politiko gosp. dr. Peleš je uvedel preiskavo zoper dr. Goršiča na podlagi obširnega pritožnega materijala, ki mu je bil predložen osobito od strani invalidske organizacije. Po našem mnenju bi se moralo dr. Goršiča najpreje suspendirati in šele potem uvesti preiskavo.

* **Slovenska javnost bo ostrmela.** K naši nedeljski notici o usodi ženske gimnazije se nam poroča, da župan ni odbil prošnje predsednika višjega šolskega sveta gosp. dr. Bevka, naj prepusti brezplačno naučni upravi dvoje sob, če bo ona sama prevzela pouk v ukinjenih razredih ženske reformne gimnazije, temveč je obljubil sobo in vse pripomočke za VII. razred, glede VI. razreda pa je menil, naj se ga dodeli z ozirom na malo število gojenk moški gimnaziji. V tem oziru nam piše g. župan dr. Perič, da tega ni izjavil, kakor da bi ne hotel dati prostorov, nego da se olajša delo profesorjev državnih srednjih šol, ki so prevzeli pouk. To izjavo g. župana radi vzamemo na znanje. Ako bo torej ukinjenje, ki ga je sklenil občinski svet, držalo, je dana rezervna rešitev glede VII. razreda. Naučna uprava je v ostalem poskrbela, da bodo vse učenke (torej tudi one iz VI. razreda) mogle nadaljevati študij do mature in se bo v to svrho na enem od obstoječih državnih zavodov napravil provizorij s posebnim kurzom za latinščino.

* **Dijaški izgredi v Beogradu.** Akademiki, pristaši opozicijonalnih strank, so sklicali za nedeljo v hotelu «Slavija» v Beogradu veliko protestno zborovanje proti sedanjemu terorističnemu režimu na Bolgarskem. Vlada je zborovanje prepovedala, vendar pa se je isto kljub temu vršilo, in sicer pod predsedstvom zemljoradniškega poslanca Lazarevića. Policija in orožniki so zato dobili ukaz, da naj izpraznijo dvorano. Med dijaki in orožniki je prišlo do hudih spopadov, tekom katerih je bilo na obeh straneh več ranjenih. Aretiranih je bilo okoli 70 dijakov.

* **Zakon o priznanju zaslug.** V četrtek je kralj sprejel predsedstvo Udruženja rezervnih oficirjev, ki mu je poročalo o predlogu zakona o priznanju zaslug vojnikov. Predlog se je že izročil narodni skupščini in bo sestavni del vladnega predloga zakona o priznanju zaslug. Kralj je Udruženju obljubil svojo polno podporo. Nato se je kralj zanimal za obleko rezervnih oficirjev in izrazil željo, da se obleka razdeli Udruženju takoj, ko bo dospela.

* **Iz državne službe.** Trajno sta upokojena Momčilo Bajalović, komisar železniške policije v Gornji Radgoni ter Marija Golob, učiteljica ženske strokovne šole v Sarajevu.

* **Nova telefonska postaja.** V Zagorju ob Savi je bila včeraj otvorjena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

* **Francoski krožek v Celju** je priredil v nedeljo 25. t. m. v sejni dvorani Mestne hranilnice predavanje, ki se ga je udeležilo prav lepo število ljubiteljev francoskega jezika. Predaval je v krasnem jeziku lektor na ljubljanski univerzi gospod Lucien Tesnière kot delegat francoskega instituta v Ljubljani o «Le disciple» od Bourgeta. Koncem predavanja se je zahvalil za veliko zanimanje ter obljubil, da kmalu zopet poseti Celje.

* **Himen.** V Zidanem mostu se je poročil brzojavni mojster g. Joško Smodej z uradnico progovne sekcije gdč. Gizelo Podmernikovo. Bilo srečno!

* **Pogreb ravnatelja Alojzija Gregorača.** V soboto popoldne je bil ob veliki udeležbi, posebno stanovskih tovarišev, položen k večnemu počitku v Ljubljani poštni uradni ravnatelj Alojzij Gregorič, šef brzojavnega in telefonskega oddelka na ljubljanski glavni pošti. Pokojnika ne bodo pogrešali samo njegovi domači, ampak sploh vsi, ki so imeli kaj opravka z njim, zlasti pa njegovi tovariši in prijatelji. Z njim je legel namreč v grob eden najodličnejših uradnikov in strokovnjakov v področju ljubljanskega poštnega ravnateljstva, mož poštenjak od nog do glave, vrl narodnjak, vnet pristaš demokratske stranke, vzoren tovariš, vdan in iskren prijatelj. Počivaj v miru in pokoju, zlata duša!

* **Tretje predavanje društva «Soča» v Ljubljani** se je vršilo v soboto 24. t. m. v salonu «Pri Levu». Dr. Leonid Pitamic je predaval o proporčnih volitvah. Po splošni karakterizaciji volilnih sistemov vobče je g. predavatelj analiziral podrobneje Harejev ter d'Houdtov volilni sistem, katerih se v splošnem poslužuje pri volitvah v konstituanto Vidovdanska ustava. Kljub kompliciranemu matematičnemu izračunavanju razmerja številk volilcev do številk izvoljenih mandatov in narobe je sledila številna publika aktualni temi g. predavatelja z največjim zanimanjem, saj je pomenila snov zase intelektualno pridobitev za vsakega posameznika, ki je bil doslej, dasi volilni upravičenec, glede izračunanja volilnih proporcev, dobesedni — laik. Želimo, da čujemo v okrilju društva «Soča» še mnogo tako aktualnega in zanimivega pouka. Udeleženec.

* **«Sine ira et studio.»** Profesor Rožič v nedeljskem «Slovencu» informira ljubljansko prebivalstvo o velevažni zadevi opustitve VI. in VII. razreda ženske reformne gimnazije, in sicer kakor on pravi «sine ira et studio». Prizna, da mu je nejasno, kako in zakaj se je licej kar čez noč s šolskim letom 1919.-1920. spremenil v tri različne zavode. Pojasnimo mu najprej, da se to ni zgodilo kar čez noč, ampak po temeljitih posvetovanjih z merodajnimi činitelji, ki so prišli do zaključka, da je slov. ženski mladini potrebna popolna srednja šola. Če so gojenke, ki so dovršile 6. razred, hotele napraviti maturo, so morale prestopiti v VII. gimnazijo. Rožič pravi, da so tu z lahkoto premagale nove latinske težave, one, ki se latinščine doslej sploh niso učile. O tej njegovi trditvi si vsak razsoden človek lahko napravi svojo sodbo. Mi vemo samo, da so bile to za večino učenk nepremagljive ovire za prestop na gimnazijo. Da se gojenkam, ki so bile 1918. dovršile I. do IV. licej, omogoči gimnazijski študij, zato se je zanje ustanovil 5. do 8 razred reformne gimnazije, ki bi leta 1925.-1926. avtomatično prenehala. Prof. Rožič trdi, da gojenke ukinjenih dveh razredov lahko prestopijo na moške gimnazije in tam nadaljujejo svoje študije. Na to trditev zida on svoje utemeljevanje. Ta trditev pa je neresnična. Te gojenke ne morejo prestopiti na nobenega izmed obstoječih zavodov, ker je učni načrt reformne gimnazije bistveno drugačen. Te gojenke se uče latinščine od V. gimnazije naprej. Gojenke VI. reformne ne morejo vstopiti v kako drugo VI. gimnazijo iz enostavnega vzroka, ker ne morejo slediti latinskemu pouku, ne glede na to, da so velike razlike tudi v drugih predmetih. Vrženo so torej na cesto, ali kakor se je profesor Rožič sam izrazil napram nekemu gospodu takoj drugi dan po občinski seji «zadavljeno». Ta najvažnejši moment on popolnoma zamolči v svojem poročilu. Iz katerih vzrokov, to ve on: ki piše «sine ira et studio».

* **Proračunska seja mariborskega občinskega sveta** začne danes v torek ob 19. Pri tej seji bo tudi izvoljen nov član za mestni svet.

* **V mariborskem «Jadranu»** je pričel v soboto delovati tudi kulturno-statistični odsek, ki bo zbiral gospodarsko in kulturno statistiko primorskega življa pod Italijo in v Jugoslaviji. K koristnemu delu so se prijavili zlasti profesorji. «Jadran» hoče izdajati tudi posebno revijo, ki bo objavljala dokumente o zatiranju naših neodrešenih bratov, skupno z Jugoslovensko Matico pa bo pripravil manjšinsko razstavo. V soboto je imel «Jadran» tudi prvi družabni čajni večer za svoje člane, ki ga je z primernim nagovorom otvoril ravnatelj Detela, nakar je nastopila gdč. Mezgečeva s par lepimi pesmi in društveni pevski zbor. Večer je bil animiran in dobro obiskan.

* **Brezdomovinstvo v cerkvi.** Iz Celja se nam poroča značilen dogodek, ki se je odigral v nedeljo, dne 25. t. m. pri osmi maši v celjski farni cerkvi in ki drastično dokazuje, kako strupeno sovraži del naše duhovščine vse, kar mora biti vsakemu zavednemu Jugoslovanu sveto in naravnost srčna potreba. Pri običajni pridigi so se vršila s prižnice tudi razna cerkvena oznanila za prihodnji teden. Oče kapucin, ki je to opravljal, je naravnost demonstrativno oznanil s primernim poudarkom razne sv. maše, ki se bodo vršile med tednom, sobotni narodni praznik pa je omenil s tako naglico in brez vsakega pristavka, da so se vsi narodno-čuteči navzoči naravnost zgražali nad omalovaževanjem najpomembnejšega praznika in spomina na naše ujedinjenje. Spominjamo se še živo, kako goreče so oznanjevali duhovniki dneve in ure, ko so goreče molili pri službi božji za avstrijske tirane ter peli zahvalne maše za habsburžanske zmage, danes se pa točno ravnajo po svojih glasilih, ki dan na dan zastrupljajo naše ljudstvo in netijo srd in sovraštvo do naših osvoboditeljev. Ali res ni več iskrice domovinske ljubezni v teh dušah?

* **Da smo si na jasnem.** Pred nekaj dnevi smo objavili na prošnjo g. Reharja notico, da ni postal tajnik radikalske stranke. V Mariboru se je vsled tega razširilo mnenje, da g. Rehar sploh ni v radikalski službi. To mnenje ni točno. Gospod Rehar vodi politično uredništvo in upravo radikalskega lista, odnosno glasila Jadranske banke iz tajništva radikalske stranke, kier ima tudi uradne ure.

* **Radikalni panama v Trbovljah.** K tozadevnemu našemu poročilu nam javljajo iz Celja, da se bivši gerent trboveljske občine Koren in njegov zvesti somišljenik Velkavrh doslej še nista javila pri celjskem okrožnem sodišču. Prav lahko je mogoče, da sta šla intervenirat h kakemu vplivnemu radikalu, da bi ju rešili pred kazenskim paragrafom . . .

* **Državni upravi Južne železnice.** Prejeli smo: Sneg je zadnje dni popolnoma zasnežil na ljubljanskem kolodvoru dohod od železniške ograje do carinskega urada. Ničče ni smatral za potrebno, da bi sneg za silo odmetal in stranke so si morale delati pot same. Tudi se bridko maščuje, da niso še pravočasno nasuli dohoda in odstranili mlake, ki sedaj pasažo popolnoma onemogoča. Skrajni čas je, da uprava stranke, ki ji nosijo denar, vsaj toliko upošteva, da jih ne izpostavlja nevarnosti, da se še kdo ponesreči v mlaki.

* **Celjski domači 39. pešpolk** se je vrnil po večmesečni odsotnosti zopet v svojo garnizijo v Celje. Prebivalstvo je svoje zveste čuvarje domovine ob povratku povsod simpatično pozdravljalo.

* **Poštne neprilike v Savinjski dolini.** Kakor nam poročajo iz Rečice, so vsled snežnih zametov nastale v Savinjski dolini velike neprilike poštnega prometa. Pošta vsled visokega snega ni mogla voziti in je le jahač na konju prenašal za silo iz Mozirja v Bečico namenjeno pošto, istotako tudi pošto za Ljubno iz Sv. Frančiška. Ker vlada južno vreme, je upati, da bo sneg hitro skopnel.

* **Mariborski drobiž.** V nedeljo je stražnik na brvi čez Dravo zgrabil neko žensko ravno v hipu, ko je hotela skočiti v Dravo, ker je je baje nekdo obdolžil tatvine klobase. — Na Aleksandrovi cesti pa je policija aretirala trgovskega pomočnika Dimitrija D. iz Hrvatske, ker je hotel neko banko našamariti za 250.000 Din, češ, naj mu jih izplača na račun centrale v Zagrebu, kjer ima denar naložen. Banka se je seveda prej informirala in zvedela, da g. D. nima v banki niti vinarja. — Na Frankopanski cesti je policija aretirala nekega žida Abela Amona iz Murske Sobote, ki se je v pijanosti izdajal za komisarja ter hotel revidirati goste.

* **V zimi sta se hotela kopati.** 15letni A. M. in 16letni O. R. iz Viča pri Ljubljani sta v soboto zvečer sklenila v svoji mladostni prešernosti, da se gresta v nedeljo kopat v Gradaščico. Ko sta se slekla, je A. M. skočil na plitvejšem mestu v vodo. Hipoma pa ga je zagrabil krč in nepremišljencu bi se lahko slabo godilo, da ga ni pravočasno potegnil na suho njegov tovariš. Sledile pa so še nove težke posledice: obolela sta namreč oba na pljučnici.

* **Tatinska sodrga po Ljubljani** je zadnje dni vedno predrznejša. Kljub najvestnejšemu zasledovanju ji policija ne more do živega, kar seveda elemente še podkrepljuje v njihovem delovanju. Gre očividno za dobro organizirano tatinsko družbo. V zadnjem času je bilo pokradenih po raznih uradih okoli deset pisalnih strojev. V noči od nedelje na ponedeljek so tatovi vdrli v izložbo menjalnice Trgovske banke v Kolodvorski ulici in odnesli več bankovcev tujih valut v skupni vrednosti 6000 kron. Nadalje so oplenili na državnem kolodvoru nekaj železniških voz in napravili več tisoč škode.

* **Neznanokam je izginila** 16letna Marija Teran, stanujoča na Karlovški cesti 4 v Ljubljani. Odšla je dne 25. t. m. ob enih popoldne v hiralnico na obisk in se od tedaj ni več vrnila.

* **Katastrofa na morju.** V četrtek je odplula s Sušaka proti Dalmaciji z rezuim blagom otovorjena ladja «Andjeo.» Blizu otoka Paga je je zalotila huda nevihta, tako da se je moral «Andjeo» zasidrati. A vihar je potrgal močne vrvi in sidro ter butnil ladjo ob skalovje, tako da se je razbila in potopila. Posadka se je srečno rešila. Lastniki ladje so siromašni naši Primorci, ki so z ladjo izgubili vse svoje premoženje.

* **Malverzacija pri spedicijski tvrdki Pelle v Celju.** Pretečeni teden sta bila aretirana uslužbenca Pirschitz in Margetič, katera sta obdolžena poneverbe večje vsote pri imenovani tvrdki. Oddana sta bila v preiskovalni zapor celjskega okrožnega sodišča.

Dopisi

MOSTE PRI LJUBLJANI. Dramska sekcija moščanskega Sokola je uprizorila kot otvoritveno predstavo letošnje sezone Sem Bennelija tragičen poem «Ljubezen treh kraljev». Igra je uspela prav dobro; inscenacija je bila za dilettantski oder naravnost sijajna in dovršena, za kar gre zahvala umetniškemu okusu br. Pfeiferja. Režija br. Vertina je bila docela v skladu z igro, le malenkosti in posamezni bi bili lahko boljši. Tu in tam je bilo nekoliko preveč mrtvo. Tudi igralci včasih malo nenaravno gestikulirajo, kar pa ne gre na rovaš režiserju, ki zasluži za res lepo priredite polno zahvalo. Odmore je prijetno izpopolnilo sviranje oddelka godbe Dravske divizije. Dramatski odsek izreka br. Spuntu, najmarljivejšemu članu odseka iskreno zahvalo za ves njegov ne bo mali trud. Želimo, da vidimo v Sokolski dvorani v Mostah še par tako uspeli iger, kot je bila prva.

PREKMURJE. Kakšne so bile šolske razmere v Prekmurju pod Madžarsko in zlasti na verskih šolah, je opisal neki dopisnik že pred časom v sem glasilu. Kako pa je danes in kako bi šele bilo če bi zavladali klerikalni avtonomisti, naj služi sledeči dogodek: V občini Tišini obstoja verska šola, ki ima po madžarskem pravu šolski sosvet, ali bolje rečeno, komandirja plebanuža Kiantza, moža, ki je postal naenkrat burgenlandski Hrvat, ko se je šlo za pridobitev našega državljanstva, ki pa najraje še danes mažaroni. Učiteljice šole so bile potrebne beljenja in popravka, a župnik, ki med počitnicami ni hotel ničesar slišati o popravilu, se je spomnil na to šele sedaj, ko je že pouk. Deca, ki itak nima v sedanjem času nikakšnega dela doma, pohajkuje pouka prosta 12 dni. Ali ni škandal, da se ukine šolski pouk že itak zanemarjene mladine in da se v tem vremenskem času popravlja šola. Mar misli mažaronska gospoda, da bi bilo dobro, da ostane narod nepismen, kakor se je to delalo pod krono Štefana. Radovedni smo, kaj poreče višji šolski svet k takemu početju. Sicer pa upamo, da nas reši novi šolski zakon te farovške oblasti, ki bi imela rada učitelje mežnarje.

Domače borze

25. novembra:

ZAGREB. Na tržišču z efekti je nastopila večja živahnost, nego je bila prošli teden. Zanimanje je bilo posebno za Eskomptno, Praštediono, Riječko pučko, od industrijskih papirjev pa za Gutmanna in Slavonijo. Oslabila sta Nihag in Šećerana Osijek. — Na tržišču z devizami je vladala spočetka lahna čvrstoća, ki je proti koncu popustila. Poslovanje se je gibalo največ v devizah Praga, Švica in Pariz. Promet je bil priličen. Notirale so devize: Amsterdam 3355 — 3365, Dunaj 0.12475 — 0.12525, Bruselj 0 — 415, Budimpešta 0.465 do 0.475, Bukarešta 0 — 44, Italija izplačilo 382.5 — 383.5, ček 381.5 — 382.5, Kristijanija 1240 — 0, London izplačilo 385.5 — 386.5, ček 384.5 — 385.5, Newyork ček 87.75 — 88.25, Pariz 472.5 do 477.5, Praga 255 — 257, Švica 1537.5 do 1545, ček 1535 — 1540; valute: dolar 86 — 87, češke krone 250.5 — 252.5, madžarske krone 0.25 — 0.30, leji 40—42; efekti: Eskomptna 164 — 166, Hipotekarna 97 — 100, Jugoslavenska 144 do 146, Ljubljanska kreditna 205 — 208, Praštediona 980 — 990, Riječka pučka 68 — 73, Slavenska 107 — 108, Eksploatacija 217.5 — 225, Goranin 140 — 160, Šećerana Osijek 2405 — 2410, Narodna šumska 142.5 — 149, Nihag 170 — 177.5, Gutmann 1605 — 1625, Slavonija 206 do 208, Trbovlje 830 — 840, 7% investicijsko 61 — 62.

BEOGRAD. Tendenca proti koncu nestalna. Tečaji nad curiško pariteto. Blaga dovolj razen v Londonu, Newyorku in Ženevi, kjer je večino povpraševanja pokrila Narodna banka. Vsi tečaji so povprečno na bazi 6.475 za Beograd v Curihu. Notirale so devize: Dunaj 0.1247 — 0.1249, Bukarešta 43 — 43.25, Ženeva 1545 — 1547.5, London 386 do 386.5, Italija 382 — 383, Newyork 88.25 do 88.5, Pariz 480 — 482, Praga 256.5 do 257, Sofija 64 — 68, Kopenhagen 1530 — 1540; valute: levi 61 — 63, leji ponudba 41.25; efekti: Narodna banka 4100 — 4200.

Tisk Delničke tiskarne d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović.

KINO „LJUBLJANSKI DVOR" ZOPET OTVORJEN

in igra v ponedeljek 26., torek 27., sredo 28. novembra elegantno društveno dramo v 6 dejanjih

„Žrtva ljubavi" v glavnih vlogah Lucie Doraine in Alfons Fryland. 6088

Nestor:

Iz stare Ljubljane

Ljubljana leta 1802.

2. Predmestja.

Sv. Petra predmestje. *To predmestje se prične gori na Dunajski cesti pri vhodu v Samostansko* (Avguštinarsko) *ulico nasproti ces. kr. skladišču* (nekdanjemu klariškemu samostanu) *in obsega vse hiše in poslopja, stoječa ob Ljubljanici, začenši pri Špitalskem mostu ob cesti, vodeči proti Sv. Petru ob desni in levi. Spada ga nekaj v župo Marijinega oznanjenja, nekaj pod Sv. Peter* — tako seznam 1802. Pod prvo župo je spadalo na desni strani sedanje Sv. Petra ceste osem, na levi devet hišnih številk. Med drugo in tretjo hišo na desni je tičala shramba za gasilno orodje. Ob hiši (tedanja št. 27, poznejša 50), kjer je leta 1802. krčmaril France Kotnik (Paurova hiša) nasproti ustju Kravje doline, je vdeta v našem seznamu važna pripomnja: *Tu stoji v sredi znamenje, kjer je stala nekdaj kapela sv. Ivana.* S to beležko, posneto najbrž po ustnem izročilu, je ugotovljeno stojišče kapele sv. Ivana Evangelista na predmestju, ki se je morala na višji ukaz leta 1554. s kapelo Matere božje v Gradišču vred podreti, da bi ne dajala zavetja Turkom (Thalberg, Epitome, 59). Z razvalin cerkvice sv. Ivana, žrtve turških napadov, se je dvignilo zidano znamenje, ki se večkrat omenja v starih listinah. Šentpeterčanom in Kravjedolinčanom jako priljubljeno znamenje je dal mestni magistrat največ iz prometnih ozirov odstraniti leta 1890. Nanj spominja še dandanašnji Znamenjska ulica. Po kapeli sv. Ivana se je imenoval nekdaj zgornji del Šentpeterskega predmestja Šentjanževo predmestje. Še leta 1795. je zabeleženo v nekem zapisniku, shranjenem v mestnem arhivu (f. 200): St. Johanis Vorstadt.

Hiše Šentpeterskega predmestja so jeli številkati na desni strani doli od Frančiškanov. Do cerkve sv. Petra je bilo na tej strani 40 številk. 38. številko je kazalo Schillingovo beneficijatišče, stanovališče šentpeterske duhovščine (sedanje župnišče); ljudje so rekali tej hiši v «štiftungi». Za njo proti vodi se je nahajala velika vojašnica (št. 39), pred njo župna cerkev sv. Petra z mežnarijo in šolskim poslopjem (št. 40). V ondotni trivijalni šoli je poučeval šentpetersko mladino leta 1802. učitelj Anton Zupan, v ročnih delih je vadila deklice njegova žena Uršula (Inst. Schem. 1802. 55, 57).

Za šentpetersko cerkvijo, obdano s pokopališkim obzidjem, in poleg nje so se razprostirale škofijske njive z dvojnatim škofovim kozolcem. Za njimi je čepela takrat še neznatna vas Udmat, privzeta pod mesto leta 1896., in potem Selo z Desselbrunnerjevo suknarno, ustanovljeno leta 1763., tam, kjer so sedaj karmelitarice. Po tej tvornici so zvali Selo še pred dobrimi 50 leti: «na fabriki».

Nasproti šentpeterskega beneficijatišča je samevalo staro župnišče ali vikarijatišče. Številkanje hiš je šlo potem od cerkve nazaj po oni strani gori proti mestu. Odrastek Šentpeterskega predmestja, *Kravja dolina* (pozneje Radeckega, sedaj Vidovdanska cesta), je štela 1802. leta 22 hišnih številk. Iz nje je vodila poljska pot mimo zloglasnega Friškovca. V Kravji dolini je na št. 62. klesal kamnosek Luka Toman; sicer so bili Kravjedolinčani kmetje, zidarji, dva tesarja in krčmar Jakob Jama.

Na Šentpeterskem predmestju treba omeniti dveh hiš (82, 83), katerim je bil gospodar sodar Mihael Ambrož, oče poznejšega istoimenega ljubljanskega župana. Meščanska pekovska zadruga je imela pristavo na št. 92.

Poleg Kravje doline se cepita od Šentpeterskega predmestja sedaj še dva odrastka: Resljeva cesta in Kolodvorska ulica; prva izvira iz novejše dobe, druga slove od nekdaj pod imenom *Blatna vas* ali Blatna ulica. V tej ulici na št. 118. je bila še leta 1800. pristava jermenarske zadruge. Zapadna polovica Blatne vasi je spadala v frančiškansko župo. K usmiljenim bratom je vodila iz Blatne ulice *Gartnarska* (Školcijaška, Premeregarska, Dolga, sedaj Dalmatinova) *ulica*. Na stavbišču sedanjega Štrukljevega hotela je stala leta 1802. pristava irharskega mojstra Nikolaja Schlechterja (št. 129, pozneje 127).

Leta 1802. se je štela k Šentpeterskemu predmestju *Avguštinarska ulica* (tudi: Za menihi, sedaj Frančiškanska ulica — Frančiškanska ulica pa se je zvala nekdaj sedanja Študentovska ulica). Tri leta pozneje se nahaja v takratnem seznamu že priklopljena Kapucinskemu predmestju. V tej ulici je obratovala velika gostilna (Einkehrwirtshaus) Ivana Detele (pozneje Piklova hiša — «pri krogli» se je reklo, ker je bila v zunanjo steno vzidana velika krogla; sedaj je tamkaj hotel Union); v to gostilno je zahajala ljubljanska «boljša družba» (dr. Tavčar, Izza kongresa). Znamenita je tudi po potresu podrta hiša št. 149 podkovača Fortunata Kerschbauma, kjer je v zadnjem času kot upokojenec stanoval in dne 8. januarja 1819. umrl Valentin Vodnik. V Šematizmu 1802 je zabeležena Kerschbaumova kovačija kot na Marijinem trgu stoječa. Napotovala je pred sedanjo Pogačnikovo hišo na Miklošičevi cesti. Poslednjo številko Šentpeterskega predmestja — 156 — je nosila hiša stavbenika Ignacija Pragerja, stoječa med št. 46 in 47; kot najmlajša na tem predmestju — v seznamu leta 1798. je še ni, pač pa leta 1800. — je dobila zadnjo številko.

Na «Forštatu» — tako so še pred par desetletji Ljubljančani zvali z nemško besedo Šentpetersko predmestje — je bilo v začetku 19. stoletja malo gospode, največ je bilo kmetovalcev in obrtnikov: mesarjev, usnjarjev, zidarjev in drugih. Dokaj je bilo v spodnjem oddelku tega predmestja lesenih hiš.

Poljane ali Poljansko predmestje *stoji ob gradu nasproti Šentpeterskemu predmestju; zvezano je z njim po mostu, držečem čez Ljubljanico sredi Poljan. Prične se ob šolskem poslopju, široma ob vojaški glavni stražnici, ki se ga dotika. Od mesta loči Poljane deloma zasuti mestni jarek. Spadajo pod Sv. Peter* (seznam 1802). *Pölland* — tako se je glasilo spačeno nemško ime slovenskih Poljan.

Prva številka Poljanskega predmestja se je brala leta 1802. nad mestnimi mesnicami blizu poznejšega Mesarskega mostu (1819). Mesnice s shrambo za gasilno orodje vred so podrli leta 1896. V brezimeni ulici (leta 1828.: Vodna; 1877.: Vodnikova; 1892.: Kopitarjeva ulica) so se nizale nadaljnje številke. Znamenita je št. 3 — last Terezije Egerjeve, vdove in dedične «dushelskega Buqvestiskavza» Jan. Fridr. Egerja, iz čigar tiskarne je izšlo konec 18. stoletja največ slovenskih tiskovin; med drugim prvi slovenski časnik Vodnikove «Lublanske Novize» (1797 do 1800), njegova «Velika Pratika», pet zvezkov Japljevega «Sv. Pisma»; njegova vdova je natisnila tri svetopisemske zvezke.

Poljane so ločili v *Zgornje*, segajoče do Vidicove (po domače Korenove, sedaj Dečmanove) hiše št. 22 in Šentpeterskega mostu, ter v *Spodnje Poljane*, dvigajoče se na precej višjem ozemlju in kažoče popolnoma vaški značaj. Poljanske hiše so šteli o prvem številkanju leta 1771. (drugo je bilo leta 1805., tretje — samopoljansko — leta 1840.) *na cesti proti Božjemu grobu* na levi doli in potem na oni strani nazaj. Na Zgornjih Poljanah srečamo na levi dom gostilničarja Andreja Garjupa, ki je bil hkrati posestnik sedanje Perdanove hiše (št. 4 in 5). Garjupova hiša, stoječa nasproti sedanjega finančnega poslopja, je bila nekam čudna. Tisti konec proti mestu je bil ožji nego dolenji, tako da je imela podobo likalnika. Hudomušneži so ji dali zato priimek «peglezen». Leta 1895. jo je vzel potres. Sosednji hiši (št 6) je gospodaril podeželni kramar Ivan Merhar; na št. 7. (prvotna številka; 1805. do 1840. št. 6, potem zopet 7) je bil krčmar Valentin Dragar; na št. 12. meščanski barvarski mojster Štefan Gestrin, ded v tej hiši leta 1855. rojenega pesnika Frana Gestrina; na št. 16. vrtnar Matej Prešern. Desna stran ni bila gosto naseljena. Med drugimi so se tam ugnezdili Večeslav pl. Hubenfeld (št. 65, to hišo je kupila Kranjska hranilnica leta 1838., sedaj so v njej finančni uradi), kancelista Alojzija Martinca vdova Margareta (številka 64, pozneje pl. Gandini, sedaj Alojzijevišče, Karol Bononi s svojo svilarno (št. 63, Hrenova hiša), trgovec Matej Josip Mulle (lastnik naslednjih treh hiš št. 60 do 62); soseda mu je bil asesor rudarskega sodišča Alojzij pl. Vermatti (sedaj razkosano Eislovo posestvo); poleg tega je posestvoval trgovec Lenard Vogou, lastnik lokalške graščine, dve hiši (sedanje Josipovišče). Ob vhodu na Zgornje Poljane na desni je bil leta 1802. nezazidan prostor, kjer je stala prej mitniška hišica. Tako zgradbo so po požaru odpravili tudi izpred Šentpeterskega mostu. Tam, kjer se senči sedaj park na Ambroževem (prej Žitnem) trgu, je stala za Hrenovim kamenitim križem, postavljenim leta 1622. v spomin zmage katoličtva nad luteranstvom, pritlična hiša, ki je bila leta 1802. last barvarskega mojstra Urbana Okorna, naposled pa Franceta Slovše. Mestni magistrat jo je kupil in dal podreti leta 1896. zaradi razširjenja trga. Hišno ime je bilo pri «Počivavniku» po predzadnjem gospodarju.

Pri Židanu na Spodnjih Poljanah leta 1802. še ni bilo Klemenčeve rodbine; tedaj je krčmaril tam Primus Grad (št. 24, 25). Znamenita je postala potem sosednja hiša, kjer je delal kamenar Jakob Obernik; v njej se je rodil dne 4. septembra 1834. pisatelj Fran Erjavec. Spodnje Poljane so nam poleg Erjavca dale zgodovinarja Ivana Vrhovca, čigar rojstvena hiša, po domače Grumova, nizka in preprosta, je nosila leta 1802. št. 41; gospodaril ji je pisateljev ded kmetovalec Lovrenc Vrhovec. Za njegovega soseda Jerneja Kalana hišo se je razprostiralo polje do Štepanskega mostu čez Gruberjev kanal. Velika posestva sta imela tedaj na Spodnjih Poljanah: ranocelec Fran Lovrenc Hummel (štiri hiše, ena izmed njih je stala na vrtu) in pivovarnar Pavel Pruner (tudi štiri hiše). Sedanja Domobranska cesta je bila poljska pot. Doli ob Ljubljanici blizu poznejše prisilne delavnice je mlel takozvani Forstlechnerjev (leta 1787. še Garzarolijev) mlin, ki mu je bil lastnik Martin Kneidl.

(Dalje prihodnjič.)

Darujte, da rešimo sokolski Tabor!

25% popusta

za Miklavža in božič

dobi

kdor naroči od 24. novembra do 24. decembra t. l. zbirko mladinskih knjig, ki obstoji iz 7 lepo vezanih, večinoma slikanih knjig.

Fr. Miklinski, Zgodbe Kraljeviča Marka. — Slike
Iv. Šorli, V deželi Čirimuruev. — Povest s slikami.
Fr. Miklinski, Tolovaj Mataj. — Povest s slikami.
Čika Jova-Gradnik, Kalamandarija. — Za mladino.
Čika Jova Gradnik, Pisani oblaki. — Za mladino.
Iv. Šorli, Bob in Tedi, dva neugnanca. — S slikami.
J. Waschtetova, Pravljice. — S slikami.

Namesto 134 Din, velja v tej obdobi cela zbirka če se denar pošlje naprej, le 100 Din s poštnino 106 Din.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani

Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Ali že veš novico?

10-20% popusta

dobiš pri 849 1

R. Šinkovic nasl. K. Soss

Ljubljana, Mestni trg 10.

Generalna popravila avtomobilov

Izdelavo novih in predelavanje starih karoserij, lakiranje in tapeciranje izvršuje strokovno in po solidnih cenah

JUGO-AVTO, d. z o. z., LJUBLJANA

DUNAJSKA CESTA 36. 5369

Novozgrajen, moderno in za vsako industrijo porabno **tovarniško in stanovansko poslopje**, 650 m² zazidanega, z lepim dvoriščem in okrog 3000 m² velikim stavbiščem, elektr. silo 30 HP z vsemi potrebnimi stroji za lesno industrijo in zalogo lesa se radi družinskih razmer zelo **poceni proda** v industrijskem kraju ob železnici blizu Ljubljane. Vprašati pod «Dobro podjetje» pri Al. Company, Ljubljana. 6076

CEMENT

prvovrsten,

Portland

iz domačih in dalmatinskih tvornic, po konkurenčnih cenah, stalno na zalogi pri

I. PEŠTOTNIK in drug.

Ljubljana, Dunajska c. št. 33. „Balkan". Int. telefon 366. 5075

Krznarsko podjetje

najmodernejše opremljeno s stroji za strojenje in barvanje vsakovrstnega krzna,

išče kompanjona ali se p. odt.

Potreben kapital 300.000 dinarjev. Zastaruani 100% zaslužek. Oferte je poslati pod **„Krznarstvo"** na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 5369

Oblastno dovoljena razprodaja.

Vsled popolne opustitve damske konfekcije

razprodajam pod lastno ceno

zadnje novosti, kakor: plašče, jope, obleke, kostume, kožuhovino in pletenino.

FRAN LUKIĆ, Pred škofijo št. 19. 6071

Te dni izide (V. letnik)

splošno priljubljeni in za vsako pisarno in urad neobhodno potrebni

Jugoslovanski poslovni koledar za leto 1924.

Cena (kakor lani) Din 20·— za pol trdo vezani izvod, po pošti 1 Din 50 p več. — Trgovci-knjigotrži imajo običajen popust.

Naroča se pri založniku 6069

IVAN GAJŠEK, trgovina s papirjem itd.

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 2.

Ker je naklada omejena, se priporoča takojšnje naročilo.

V usnjarni Karol Pollak, Kranj se proda:

RIDER ENCILINDRSKI KONDENZACIJSKI PARNI STROJ OD 55 HP, še popolnoma novo ohranjen S PARNIM KOTLOM, katerega gorilna ploskva (Heizfläche) meri 26 m² IN IMA 8½ ATMOSFER PRITISKA.

Ogleda se ta stroj lahko v tovarni v Kranju, kjer se izve tudi za prodajno ceno. 6011

Oglasi v „JUTRU" imajo najboljši uspeh!

✝

Vsem znancem, sorodnikom in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da je naša ljubljena mati, stara mati, tašča

Marija Bečaj

poroč. Košir, roj. Suhadolnik

v starosti 66 let danes ponoči ob ¾1. uro, previdena s tolažili sv. vere, po dolgem trpljenju mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb blage pokojnice bo v torek dne 27. t. m popoldne ob 3. uri na tukajšnje pokopališče.

Preserje, dne 26 novembra 1923.

Frano, Lojz. sinova; **Marija**, hči; **Francka, Minka**, snahi; **Karel**, zet; **Milan** in **Mirko**, vnuka. 6072

Zahvala. 6073

Vsem ljubim prijateljem, znancem in sorodnikom od blizu in daleč, ki so navzlic tako slabemu vremenu prihiteli, da spremijo našega dragega

Alojzija Gregoriča

na njegovi poslednji poti, zlasti gospodu šefu poštne direkcije oblastnemu direktorju drju Janku Debelsku in njega družini, direkcijskim uradnikom ter uradnicam vseh ljubljanskih pošt za spremstvo in za poklonjeno cvetje, izrekajo na prisrčnejšo zahvalo

Gregoričevi in Veselovi.

Modistka

Z. Gorjanc & Co.

Ljubljana

Sv. Petra cesta 27

poleg hotela Tratnik

priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnih

najmodernejših damskih klobukov

Sprejema damske in moške klobuke v prekrojevanje in vsa popravila

Zaloga Spaterie oblik ter vseh potrebščin za modistke

Postrežba točna Cene najnižje

6076

✝

Po volji Vsemogočnega se je v petek zvečer preselila v cvetu mladosti v večnost naša najmilejša ljubljenka

NADA.

Njeni zemski ostanki so se prenesli iz mrtvašnice na Pobrežju na tamošnje mestno pokopališče in se izročili materi zemlji dne 25. novembra t. l. ob 3. uri popoldne.

Kot sen je končalo mlado življenje — — —

Maribor, dne 25. novembra 1923.

Žalujoči rodbini: Vabičeva in dr. Tomšičeva.

✝

Potrta od neizmerne žalosti naznanjam vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da mi je preminul po muke polni bolezni moj predragi soprog, gospod

FRANC SITAR

zastopnik pivovarne Göss, potporučnik v rezervi.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v torek dne 27. novembra t. l. ob 15. uri (ob 3. uri popoldne) iz hiše žalosti Frankopanska ulica štev. 204 (Sp. Šiška, zaloga pivovarne Göss) na pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 25. novembra 1923.

6074 **Žalujoča soproga Kristina.**